
Retningslinjer for indsatsledelse

Marts 2018

Udgivet af:

Beredskabsstyrelsen

Datavej 16

3460 Birkerød

Telefon: 45 90 60 00

Fax: 45 90 60 60

E-mail: brs@brs.dk

www.brs.dk

ISBN.: 978-87-91590-89-4

B nr. 2153

Udgivet: Marts 2018

Forord

Der er i Danmark en stærk tradition for et tæt samarbejde og tværgående koordinati- on, når myndigheder og andre beredskabsaktører m.fl. deltager i en brand- og red- ningsindsats eller anden skadebegrænsende og/eller skadeafhjælpende indsats. I dis- se retningslinjer betegnes en sådan indsats som en beredskabsmæssig indsats.

For at sikre at ledelse og samarbejde forløber så effektivt som muligt, er det vigtigt, at de overordnede principper for opgaveløsningen er kendt og følges af alle, der ind- går i indsatsen. Retningslinjerne er derfor udarbejdet og tiltrådt af de myndigheder og beredskabsaktører, der normalt er inddraget i en beredskabsmæssig indsats.

Retningslinjerne bliver løbende revideret, bl.a. på baggrund af indhøstede erfaringer fra såvel indland som udland. Denne udgave erstatter retningslinjerne fra november 2013.

Indholdsfortegnelse

1	Overordnede forhold	7
1.1	Generelt	7
1.2	Principper for beredskabet i Danmark	7
1.3	Koordination og indsatsledelse	10
2	Beskrivelse af beredskabets aktører	12
2.1	Politiet	12
2.1.1	Generelt	12
2.1.2	Politikredsene	12
2.1.3	Rigspolitiet	14
2.2	Redningsberedskabet	15
2.2.1	Generelt	15
2.2.2	Det kommunale redningsberedskab	15
2.2.3	Det statslige redningsberedskab	17
2.3	Sundhedsberedskabet	19
2.3.1	Generelt	19
2.3.2	Regionens sundhedsberedskab	20
2.3.3	Styrelsen for Patientsikkerhed	20
2.4	Beredskabet mod uheld med farlige stoffer	21
2.4.1	Generelt	21
2.4.2	Den kommunale miljøvagt	22
2.4.3	Den statslige miljømyndighed	23
2.4.4	CBRNE-ekspertberedskaberne	23
2.5	Forsvaret	23
2.5.1	Generelt	23
2.5.2	Almindelig hjælp	24
2.5.3	Særlig hjælp til politiet	24
2.5.4	Ammunitionsrydningsberedskabet	25
2.6	Havmiljøberedskabet	26
2.7	Eftersøgnings- og redningstjenesten (SAR-tjenesten)	26
2.7.1	Generelt	26
2.7.2	SAR-operationer	27
2.7.3	Øvrige redningsopgaver	28
2.8	Bekæmpelse af brand om bord i skibe til søs	28
2.9	Andre beredskabsaktører	29
2.9.1	Andre myndigheder	29
2.9.2	Private virksomheder	30
2.9.3	Privatpersoner og frivillige organisationer	30
2.10	International assistance	32
2.10.1	Internationale aftaler	32
2.10.2	Rekvisition, koordination og indsættelse	33

3	Alarmering	35
3.1	Generelt	35
3.2	Alarmcentraler (1-1-2).....	35
3.3	Vagtcentraler	36
3.3.1	Generelt.....	36
3.3.2	Politiets vagtcentraler	36
3.3.3	Redningsberedskabets vagtcentraler.....	37
3.3.4	Sundhedsberedskabets AMK-vagtcentraler	37
4	Indsatsmæssige opgaver	38
4.1	Overordnede begreber	38
4.2	Indsatsledelsen.....	40
4.2.1	Generelle opgaver.....	40
4.2.2	Første møde i indsatsledelsen	41
4.2.3	Efterfølgende møder i indsatsledelsen.....	42
4.2.4	Kommandostadet (KST).....	42
4.3	Krisekommunikation.....	43
4.3.1	Formål	43
4.3.2	Opgaver.....	43
4.3.3	Roller, ansvar og koordination.....	44
4.3.4	Beredskabsmeddelelser og sirenevarsling.....	44
4.4	Politiets indsats.....	45
4.4.1	Koordinering af den samlede indsats	45
4.4.2	Politiets øvrige opgaver	46
4.5	Redningsberedskabets indsats.....	46
4.6	Sundhedsberedskabets indsats	48
4.6.1	ISL SUND.....	48
4.6.2	Lægen fra Styrelsen for Patientsikkerhed	49
4.7	Radiokommunikation (SINE)	49
4.8	Anvendelse af droner	51
4.9	Etablering af helikopterlandingsplads.....	52
5	Større, komplekse og særlige hændelser	53
5.1	Generelt	53
5.2	Stabsarbejde i indsatsområdet.....	53
5.2.1	Redningsberedskabets ledelse ved større hændelser	53
5.2.2	Sundhedsberedskabets ledelse ved større hændelser	55
5.3	Stabsarbejde på det lokale og regionale niveau.....	57
5.3.1	Kommandostationen (KSN)	58
5.3.2	Redningsberedskabets og/eller den kommunale krisestab.....	59
5.3.3	Akut Medicinsk Koordinationscenter (AMK) og regionens krisestab	59
5.3.4	Den lokale beredskabsstab (LBS).....	60
5.4	Sikkerhedshændelser	60
5.4.1	Første møde i indsatsledelsen og dennes situationsbedømmelse	61

5.4.2	Operationsområde	61
5.4.3	Indsats i områder med risiko for kontakt med gerningsmænd.....	61
5.4.4	Planlægning	63
5.5	Større uroligheder og demonstrationer.....	63
Bilag	.....	64
Bilag 1	Fagtermer.....	64
Bilag 2	Forskrifter m.v.	71
Bilag 3	Markeringsveste.....	72
Bilag 4	SINE skadestedssæt.....	74
Bilag 5	Indsatsområde ved dagligdags hændelser.....	75
Bilag 6	Indsatsområde ved større hændelser.....	76
Bilag 7	Indsatsområde med to skadesteder	77

1 Overordnede forhold

1.1 Generelt

Indsats fra en eller flere beredskabsaktører er nødvendig i situationer, hvor mennesker er kommet til skade eller er i fare, hvor værdier pludselig ødelægges eller trues af ødelæggelse, eller hvor der er akut fare for miljøet. *Retningslinjer for indsatsledelse* beskriver de overordnede ledelsesmæssige forhold og samarbejdsprincipper ved alle former for beredskabsmæssige indsatser, uanset hændelsernes karakter og omfang, og omfatter såvel almindeligt forekommende hændelser som større eller mere komplekse hændelser, herunder hændelser i form af skyderier, bombesprængninger m.v.

Målgruppen for retningslinjerne er særligt politiet, redningsberedskabet og sundhedsberedskabet, men også andre beredskabsaktører, der kan indgå i den samlede beredskabsmæssige indsats.

Retningslinjerne anvender tre overordnede begreber: Indsatsområde, skadested og fareområde. Indsatsområdet er det samlede område, hvor den beredskabsmæssige indsats foregår, og er afgrænset af den ydre afspærring. Skadestedet er det område eller den lokalitet, hvor der er indtruffet en skade, og hvor der er behov for indsættelse af bl.a. redningsberedskabet. Skadestedet afgrænses af den indre afspærring. Et fareområde er en del af skadestedet, hvor der fortsat er en konkret fare for personer.

Ud over disse tre områder kan der i politimæssig forstand være tale om et gerningssted. Gerningsstedet vil typisk have en større udstrækning end skadestedet og omfatter hele det område, hvor der er mulighed for at finde konkrete spor. Politiet opererer ved særlige former for hændelser – ofte betegnet som sikkerhedshændelser – også med begrebet operationsområde.

Foruden samarbejdet i indsatsområdet beskriver retningslinjerne samarbejdet på lokalt og regionalt niveau, dvs. i beredskabsaktørernes bagland, ligesom samarbejdet på nationalt og internationalt niveau kort er beskrevet. Der er i bilag 1 en oversigt over en række af de fagtermer, der anvendes af beredskabsaktørerne.

Principperne for beredskabsaktørernes konkrete indsats, herunder den relevante indsatsteknik og indsatstaktik, er ikke nærmere beskrevet i disse retningslinjer, men er behandlet i håndbøger, lærebøger og i særlige vejledninger m.v. for visse indsatssituationer. Nogle af disse kan tilgås på Beredskabsstyrelsens hjemmeside, www.brs.dk.

1.2 Principper for beredskabet i Danmark

De mindre og mellemstore hændelser, som er almindeligt forekommende, afhjælpes typisk ved indsats af redningsberedskabet, politiet og sundhedsberedskabet. Ved stør-

re eller mere komplekse hændelser vil der ofte være involveret en række yderligere beredskabsaktører, f.eks. CBRNE-ekspertberedskaberne og forsvaret, herunder hjemmeværnet.

Hvis der er risiko for, at ulykker og katastrofer eller andre indsatskrævende hændelser kan indtræffe, skal myndigheder m.fl., hvor det er muligt, træffe forebyggende foranstaltninger m.v. Hvis en ulykke eller hændelse alligevel indtræffer, er det myndighedernes opgave at håndtere den og hurtigst muligt sikre, at de funktioner, der er blevet forstyrret, kan genoprettes.

Allerede i planlægningsfasen er det vigtigt at have opmærksomheden henledt på helheden i beredskabet og på, at det kun er i de færreste tilfælde, at én myndighed alene kan håndtere en større eller mere kompleks hændelse.

Beredskabsarbejdet i alle sektorer bygger på en række overordnede principper, der gælder i forbindelse med planlægning, krisestyring og indsatser:

- **Sektoransvarsprincippet**, som indebærer, at den myndighed eller organisation, der har ansvaret for et område under normale forhold, også har ansvaret for det forebyggende, forberedende og afhjælpende beredskab ved ekstraordinære hændelser.
- **Lighedsprincippet**, som indebærer, at der skal være størst mulig lighed mellem en given organisation under normale forhold og i tilfælde af ekstraordinære hændelser, således at omfanget af organisatoriske tilpasninger ikke bliver større, end situationen tilsiger.
- **Nærhedsprincippet**, som indebærer, at beredskabsopgaverne bør løses så tæt på borgerne som muligt og dermed på det lavest egnede og relevante organisatoriske niveau.
- **Handlingsprincippet**, som indebærer, at det i en situation med uklare eller ufuldstændige informationer er mere hensigtsmæssigt at etablere et lidt for højt beredskab end et lidt for lavt beredskab. Samtidig skal der hurtigt kunne ændres på beredskabet i nedadgående retning for at undgå ressourcespild.
- **Samarbejdsprincippet**, som indebærer, at myndigheder og andre aktører har et ansvar for at samarbejde og koordinere med andre myndigheder og organisationer.

Ovenstående principper bygger på myndighedernes handlepligt i situationer, hvor en beredskabsmæssig indsats er påkrævet, herunder evnen til at afvige fra standardprocedurer med henblik på at sikre tilstrækkelig handlekraft og fremdrift i indsatsen.

Indsatsledelsen har kompetencen og pligten til at afvige fra standardprocedurer, såfremt særlige forhold gør det nødvendigt. Ved nødvendige afvigelser er det vigtigt, at dette kommunikeres ud til samtlige beredskabsaktører på alle relevante niveauer.

Beredskabsaktørerne følger også en række almindelige principper om effektiv og prioriteret anvendelse af ressourcer, rettidige reaktioner m.v.

Hver myndighed er endvidere ansvarlig for at koordinere med beredskabets øvrige myndigheder m.fl., både i forhold til hændelser, der rammer bredt, og hændelser, som er mere specifikke for deres område. Koordinationsforpligtelsen gælder både i forhold til overordnede, sideordnede og underordnede myndigheder m.fl.

Håndtering af større eller mere komplekse hændelser forudsætter overvejelser om, hvordan en myndighed forholder sig fra det øjeblik, hvor det erkendes, at der er indtruffet eller sandsynligvis vil indtræffe en hændelse, som kræver overordnet ledelse og en aktiv indsats fra myndighedens side.

Det betyder, at myndighederne på forhånd skal have taget stilling til grundlæggende forhold såsom ledelse, ansvarsfordeling, varslingsrutiner, krisekommunikation, koordinering, dispositionsret ved større uventede udgifter, samarbejdsaftaler m.v. Samtidig skal myndigheder og andre beredskabsaktører gøre sig klart, i hvilket omfang de forventes at skulle indgå i tværgående krisestyringsfora (på lokalt/regionalt eller på nationalt niveau), og hvordan de sikrer, at kapaciteten hertil er til stede. Myndighedernes krisestyringsorganisation skal afspejle de risici, som samfundet står overfor.

Afhængig af den enkelte hændelses karakter og omfang kan håndteringen varetages på et eller flere af nedenstående niveauer. Håndteringen bør ske på det lavest egnede og relevante niveau, jf. nærhedsprincippet. Det gælder også forebyggende og planlægningsmæssige aktiviteter.

Der findes en række fora til at håndtere hændelserne:

- I indsatsområdet
  - Kommandostade, KST (tværgående stab under politiets ledelse)
- På det lokale eller regionale niveau
  - Redningsberedskabets vagtcentral
  - Redningsberedskabets og/eller den kommunale krisestab
  - Regionens krisestab

- Kommandostation, KSN (politiet)
- Lokal beredskabsstab, LBS (tværgående stab under politiets ledelse)
- Akut Medicinsk Koordinationscenter, AMK (sundhedsberedskabet)
- Øvrige decentrale myndigheders krisestabe
- På det nationale niveau
  - De sektoransvarlige myndigheders krisestabe
  - Den nationale operative stab, NOST
  - Den internationale operative stab, IOS
  - Embedsmandsudvalget for Sikkerhedsspørgsmål
  - Regeringens Sikkerhedsudvalg

1.3 Koordination og indsatsledelse

Da flere beredskabsaktører ofte er involveret i en beredskabsmæssig indsats, er koordination nødvendig. Koordination i beredskabet kan beskrives således: De involverede aktører agerer i fællesskab for at opnå et fælles, overordnet mål, der er enighed om, under hensyntagen til den enkelte sektors ansvar og opgaver. Gensidige afhængigheder og konflikter håndteres ved hjælp af aftaler eller gensidige tilpasninger. Det er den koordinerende ledelses opgave at sikre, at dette sker.

Den overordnede ledelsesstruktur består af tre niveauer:

1. Det strategiske niveau
2. Det operationelle niveau
3. Det taktiske niveau

I afsnit 2.1.2 findes en nærmere beskrivelse af de tre niveauer med udgangspunkt i en politikreds.

Det er væsentligt, at alle beredskabsaktører har et godt kendskab til de øvrige beredskabsaktørers opgaver, ansvar og ressourcer. De involverede beredskabsaktører skal løbende udveksle informationer, være tydelige om eventuel tvivl og usikkerhed, tilpasse sig, acceptere kompromisser samt acceptere, at beslutninger træffes i samråd med de øvrige beredskabsaktører.

Ved større hændelser etableres en egentlig indsatsledelse, se nærmere i kapitel 4. Grundstammen i denne indsatsledelse vil normalt være de tre ledere fra henholdsvis politiet, redningsberedskabet og sundhedsberedskabet. Følgende betegnelser og forkortelser anvendes for disse ledere:

- Indsatsleder Politi – ISL POLITI
- Indsatsleder Brand – ISL BRAND
- Indsatsleder Sund – ISL SUND

I disse retningslinjer anvendes alene forkortelserne.

Løsningen af opgaverne ved en beredskabsmæssig indsats foregår i samarbejde mellem de tre indsatsledere samt andre relevante ledere. Arbejdsopgavernes fordeling og prioritering aftales således, at den samlede indsatsmæssige opgave løses mest hensigtsmæssigt og effektivt i forhold til indsatsens karakter og omfang sammenholdt med de tilgængelige ressourcer.

For at sikre den nødvendige koordination og ikke mindst, at de tre indsatsledere har indblik i og forståelse for de øvrige beredskabsaktørers ansvar og opgaver, skal de have deltaget i og bestået den tværfaglige del af Beredskabsstyrelsens indsatslederuddannelse.

2 Beskrivelse af beredskabets aktører

2.1 Politiet

2.1.1 Generelt

Rigspolitichefen har det overordnede ansvar for varetagelsen af politiets opgaver i hele landet under ansvar over for justitsministeren. Rigspolitiet fungerer som overordnet styrelse for dansk politi, mens det daglige politiarbejde som udgangspunkt varetages i politikredsene. Danmark er inddelt i 12 politikredse, der hver ledes af en politidirektør.

I politiloven (lov om politiets virksomhed) findes de generelle bestemmelser om politiets opgaver. Det fremgår heraf blandt andet, at det er politiets opgave at forebygge og afværge fare for forstyrrelse af den offentlige fred og orden samt fare for enkeltpersoners og den offentlige sikkerhed, og at det er politiets opgave at forebygge strafbare forhold og bringe strafbar virksomhed til ophør samt efterforske og forfølge strafbare forhold.

2.1.2 Politikredsene

Politidirektøren koordinerer den samlede indsats ved større skader. Den koordinerende ledelse indebærer, at politiet skal sikre, at samtlige funktioner i og uden for indsatsområdet koordineres på en sådan måde, at den samlede indsats foregår så effektivt som muligt. Politiets opgaver er herudover at sikre, at det øvrige indsatspersonel kan arbejde uforstyrret. Samtidig varetager politiet den politimæssige efterforskning i indsatsområdet.

Den koordinerende ledelse indtræder efter politiets beslutning i tilfælde af hændelser, der kræver indsats af flere myndigheder, og den pågår fra en eventuel planlægnings- og forberedelsesfase gennem indsatsfasen til funktionen slutter med reduceret beredskab, når den egentlige retablerings- og genopbygningsfase indtræder.

Politiet varetager også den koordinerende ledelse i forbindelse med redningsopgaver i søer, moser, åer og havne. Hvis der er tale om bjærgning af f.eks. omkomne personer, er dette en politimæssig opgave, hvor politiet har til opgave at rekvirere og honorere de relevante ressourcer.

Politiets ledelsesstruktur er opdelt i tre niveauer:

1. Det strategiske niveau (bestemmende niveau)

Det strategiske niveau udgøres af den øverste ledelse (politidirektøren og nærmeste medarbejdere) og har til formål at fastlægge de overordnede og langsigtede retningslinjer, herunder mål, midler og metoder.

Politidirektørens strategiske stab (PD-stab)

PD-staben har lokalt det strategiske ansvar for hele forløbet af en operation og eventuel overdragelse til anden politikreds efter rigspolitichefens beslutning herom. Politidirektørens strategiske stab udarbejder strategien, som er en overordnet og langsigtet plan, der indeholder beslutninger om anvendelse af politioperationer ud fra de givne ressourcer og omstændigheder for at opnå de fastlagte politimæssige mål, herunder opretholdelse af tryghed, sikkerhed, fred og orden såvel i forhold til den konkrete situation som i forhold til hverdagens beredskab i øvrigt i politikredsen, samt strafferetlig forfølgning af gerningsmænd. I den forbindelse tages der tillige højde for at inddrage et juridisk beredskab.

Ved større hændelser kan også den lokale beredskabsstab på strategisk niveau blive indkaldt.

2. Det operationelle niveau (styrende niveau)

Politikredsens daglige ledelse har det operationelle ansvar. Ved en større hændelse udskilles denne hændelse fra den daglige drift og ledes fra en kommandostation typisk på hovedpolitistationen.

Kommandostation (KSN)

KSN skal omsætte den fastlagte strategi til operative handlinger, herunder sikre kommunikationsformidling, koordination af indsatsområder og dokumentation. KSN bemannes i forskellige niveauer afhængig af den konkrete hændelse, og bemanningen kan bl.a. omfatte en række ledelsesmæssige funktioner, herunder en KSN-leder, som eventuelt kan få støtte fra et KSN-sekretariat. Ved større operationer kan KSN oprettes med flere operationsledere med delansvar, der alle er underlagt KSN-lederen. Det skal sikre den mest hensigtsmæssige koordinering og kommunikation mellem flere indsatsområder og flere samtidige politiaktioner.

Den lokale beredskabsstab (LBS)

Ved hændelser, hvor der er behov for en tværfaglig indsats, indkaldes LBS til håndtering af hændelsen, herunder koordineringen mellem de involverede sektorer.

Ved hændelser, der berører flere politikredse, kan rigspolitichefen – efter omstændighederne i samråd med Beredskabsstyrelsen og Værnsfælles Forsvarskommando – udpege en politikreds som ansvarlig for løsningen eller samordningen af den samlede politimæssige indsats. LBS i den berørte eller udpegede politikreds vil være den koordinerende beredskabsstab.

3. Det taktiske niveau (udførende niveau)

ISL POLITI, som er politiets ansvarlige taktiske leder i selve indsatsområdet, opretter et kommandostade (KST) i samarbejde med den øvrige indsatsledelse. Med udgangspunkt i KST varetager ISL POLITI den koordinerende ledelse af samtlige funktioner i indsatsområdet på en sådan måde, at den samlede indsats i indsatsområdet foregår så effektivt som muligt. De konkrete opgaver for ISL POLITI er nærmere beskrevet i afsnit 4.4.

Regionale Situations- og Operationscentre (RSIOC Ø og V)

Der er etableret et regionalt Situations- og Operationscenter i København (RSIOC Ø) og i Aarhus (RSIOC V). Disse regionale centre kan aktiveres ved større uvarslede hændelser, særligt ved sikkerhedshændelser, og vil være i stand til at overtage specifikke politimæssige opgaver fra politikredsene.

2.1.3 Rigspolitiet

Rigspolitiets Strategiske Stab (RSS)

RSS er det strategiske ledelsesniveau for Rigspolitiet. Staben består af rigspolitichefen og øvrige af denne udpegede personer. I tilfælde af en større hændelse er RSS ansvarlig for en række overordnede opgaver.

Nationalt Situations- og Operationscenter (NSIOC)

NSIOC er såvel det nationale som det internationale kontaktpunkt til Rigspolitiet. NSIOC varetager den styrende, retningsgættende, koordinerende og understøttende rolle i forhold til politikredsene både i daglig drift og når én eller flere samtidige større hændelser – såvel varslede som uvarslede – måtte indtræde.

NSIOC skal sikre, at Rigspolitiet på alle tidspunkter af døgnet kan levere et opdateret politimæssigt situationsbillede såvel nationalt som internationalt.

NSIOC vil sammen med RSIOC Ø og RSIOC V samt PET's Situations- og Operationscenter (PET-SIOC) sikre, at politiet på tværs af hele landet hurtigt kan iværksætte en koordineret og offensiv indsats ved en eller flere større hændelser, f.eks. sikkerheds-hændelser.

NSIOC har ansvaret for aktiveringen af Rigspolitiets krisestyringsstruktur, ligesom NSIOC på vegne af NOST varetager døgnkontakten til og aktiveringen af medlemmerne i NOST i regi af det tværfaglige samarbejde inden for sektoransvaret.

2.2 Redningsberedskabet

2.2.1 Generelt

Efter beredskabsloven er det redningsberedskabets opgave at forebygge, begrænse og afhjælpe skader på personer, ejendom og miljøet ved ulykker og katastrofer, herunder terror- og krigshandlinger, eller ved overhængende fare herfor.

Redningsberedskabet består af det kommunale redningsberedskab (brandvæsenerne) og det statslige redningsberedskab (Beredskabsstyrelsen).

Det kommunale redningsberedskab iværksætter den umiddelbare indsats ved ulykker og katastrofer og varetager den tekniske ledelse af indsatsen på skadestedet under hele indsatsforløbet.

Ved større, længerevarende eller mandskabskrævende hændelser eller hændelser, der kræver specialudstyr, yder Beredskabsstyrelsen efter anmodning assistance til det kommunale redningsberedskab og andre myndigheder med beredskabsopgaver eller ansvar for vigtige samfundsfunktioner.

2.2.2 Det kommunale redningsberedskab

Det kommunale redningsberedskab skal kunne yde en i forhold til lokale risici forsvarlig forebyggende, begrænsende og afhjælpende indsats mod skader på personer, ejendom og miljøet ved ulykker og katastrofer, herunder terror- og krigshandlinger. De nærmere regler for det kommunale redningsberedskabs opgaver, organisation og dimensionering m.v. fremgår af bekendtgørelse om risikobaseret kommunalt redningsberedskab (dimensioneringsbekendtgørelsen), se bilag 2. Grundprincippet i bekendtgørelsen er, at kommunerne skal dimensionere redningsberedskabet ud fra en vurdering af de lokale risici.

Det kommunale redningsberedskabs opgaver kan udføres enten af kommunen selv, eller ved at kommunalbestyrelsen indgår aftale herom med en anden kommunalbestyrelse, Beredskabsstyrelsen, et privat redningsvæsen eller andre, f.eks. et frivilligt brandværn. Det er kommunalbestyrelsens ansvar at sikre og kontrollere, at kommunens redningsberedskab er forsvarligt organiseret og dimensioneret.

Det kommunale redningsberedskab er organiseret i 19 kommunale fællesskaber (samordnede redningsberedskaber), og i 5 kommuner varetages redningsberedskabet af den enkelte kommunalbestyrelse.

Det kommunale redningsberedskabs opgaver

Det kommunale redningsberedskab skal som nævnt kunne yde en forsvarlig indsats mod skader på personer, ejendom og miljøet ved ulykker og katastrofer, herunder terror- og krigshandlinger.

Det kommunale redningsberedskab skal således kunne indsættes mod ulykker som f.eks. brande og eksplosionsulykker, sammenstyrtningsulykker, togulykker, flyulykker, skibsulykker ved kaj, naturkatastrofer og uheld, der kan medføre udslip og spredning i miljøet af farlige stoffer (CBRNE-hændelser) på landjorden, i søer, i vandløb og i havne. Det kommunale redningsberedskab skal desuden kunne indsættes i forbindelse med frigørelse af fastklemte ved trafikuheld.

Endvidere skal det kommunale redningsberedskab kunne modtage, indkvartere og forpleje evakuerede og andre nødstedte.

Redningsopgaver i søer, moser, åer og havne er også en del af opgaverne for det kommunale redningsberedskab. Beredskabsloven stiller ikke krav om, at det kommunale redningsberedskab skal kunne løse redningsopgaver, der medfører oprettelse af et kommunalt dykkerberedskab. Den enkelte kommunalbestyrelse kan imidlertid beslutte at etablere et sådant dykkerberedskab, der derefter vil blive omfattet af de krav, der gælder for dykkerarbejde.

Teknisk ledelse af indsatsen

Den tekniske ledelse af indsatsen på et skadested varetages enten af en ISL BRAND eller en holdleder med de fornødne uddannelsesmæssige kvalifikationer.

Varetages den tekniske ledelse af indsatsen af en holdleder, skal denne tilkalde eller orientere ISL BRAND, når holdlederen vurderer, at der er behov herfor. ISL BRAND forudsættes altid tilkaldt ved anmodning om assistance. De konkrete opgaver for ISL BRAND er nærmere beskrevet i afsnit 4.5.

Den tekniske leder af indsatsen skal tilkalde assistance fra et andet kommunalt redningsberedskab eller det statslige redningsberedskab, hvis det skønnes påkrævet på grund af ulykkens karakter og omfang.

Beredskabsstyrelsen har udarbejdet et temahæfte *Indsatsledelse på skadestedet* med fokus på tekniske og taktiske forhold ved en brandindsats, se bilag 2.

I beredskabsloven findes der bestemmelser, der giver den tekniske leder mulighed for i forbindelse med en indsats at beslutte indgreb af vidtgående karakter i forhold til den private ejendomsret og boligens ukrænkelighed.

Der er ikke i loven en detaljeret regulering af mulighederne for og kravene til sådanne indgreb. Det er overladt til den tekniske leder i den konkrete situation at skønne over, hvorledes en indsats skal tilrettelægges og gennemføres. Det er derfor vigtigt, at den tekniske leder i alle tilfælde er opmærksom på, at reglerne skal administreres med grundlæggende respekt for den private ejendomsret og boligens ukrænkelighed og under hensyntagen til forvaltningsmæssige principper og god forvaltningspraksis, herunder principperne om proportionalitet og skånsomhed.

Indkvartering og forplejning

Det kommunale redningsberedskab skal i henhold til beredskabslovgivningen kunne modtage, indkvartere og forpleje evakuerede og andre nødstedte.

Ved evakuerede forstås personer, som myndighederne i forbindelse med forventede eller indtrufne større hændelser har besluttet at flytte fra ét område (evakueringsområdet) til et andet område (indkvarteringsområdet). Indkvarteringen af evakuerede personer tilrettelægges i et tæt samarbejde mellem redningsberedskabet og politiet, der varetager evakueringsopgaven.

Ved andre nødstedte forstås personer, der får brug for hjælp i mere isolerede og ofte tilfældige situationer, hvor de på grund af en hændelse ikke kan nå deres bestemmelsessted og/eller ikke ved egen hjælp kan finde husly. Der kan f.eks. være tale om skibbrudne, der er bragt i land, eller trafikanter, der er strandet på grund af vejrliget.

Politiet kan i disse tilfælde anmode redningsberedskabet om at indkvartere og forpleje de nødstedte. Forpligtelsen efter beredskabsloven sigter dog i disse tilfælde kun på en helt akut og meget kortvarig indkvartering, indtil de nødstedte kan klare sig selv.

Hvis evakuerede og andre nødstedte vurderes at have behov for krisestøtte i forbindelse med en hændelse, kan politiet eller redningsberedskabet kontakte regionens sundhedsberedskab (AMK). AMK kan aktivere regionens eller relevante kommuners psykosociale indsats/krisestøttende beredskab, der kan udsende kriseteams til indkvarteringsområdet.

2.2.3 Det statslige redningsberedskab

Beredskabsstyrelsen yder assistance til det kommunale redningsberedskab ved større, længerevarende eller mandskabskrævende hændelser eller hændelser, der kræver specialmateriel.

Beredskabsstyrelsen kan rekvireres til løsning af en række forskellige indsatsopgaver, hvor det kommunale redningsberedskab ikke har tilstrækkelige ressourcer. Det kan f.eks. være tilfældet ved større sammenstyrtnings- eller togulykker, ved akutte uheld med farlige stoffer, ved bygnings- og naturbrande, der kræver stor sluknings- og

vandforsyningskapacitet, og ved voldsomt vejr. Materiel og mandskab til indsatsen sammensættes efter det konkrete behov.

Beredskabsstyrelsen yder også bistand til andre myndigheder med ansvar for beredskab og indsats eller opretholdelse af vigtige samfundsfunktioner, f.eks. Fødevarestyrelsen, Udlændingestyrelsen, Banedanmark, SKAT, sundhedsberedskabet og politiet.

Udrykningsvagten fra Beredskabsstyrelsens 6 beredskabscentre, der er placeret i Thisted, Herning, Haderslev, Næstved, Hedehusene og Allinge, afgår inden for 5 minutter. Responstiden afhænger af skadestedets placering. Det meste af landet dækkes inden for 1 time og resten af landet inden for ca. 2 timer.

Såvel den centrale del af Beredskabsstyrelsen som styrelsens beredskabscentre vil i forhold til en aktuel trussel eller risiko forøge eller ændre beredskabet med henblik på at have et afpasset beredskab. Dette kan indebære prædeployering af enheder fra et eller flere beredskabscentre eller styrelsens ekspertberedskaber. Beredskabscentrene kan således forstærke beredskabet ved langvarige og mandskabskrævende indsatser, hvorved centrene kan supplere med meget personel og materiel.

Ved hvert beredskabscenter er der, foruden værnepligtige samt fastansatte civile, befalingsmænd og officerer, tilknyttet et antal frivillige. Det er hovedsagelig tidligere værnepligtige, som kan tilkaldes til at styrke beredskabscentrenes beredskab. Beredskabscentrene kan herudover trække ressourcer fra øvrige dele af Beredskabsstyrelsen, hvis dette skønnes nødvendigt, for at imødekomme rekvirentens behov.

Beredskabsstyrelsens beredskab omfatter ekspertberedskaberne Kemisk Beredskab og Nukleart Beredskab. De to ekspertberedskaber har selvstændig udrykningskapacitet og støttes derudover af HazMat-beredskabet og de nukleare specialmålehold. Beredskabsstyrelsen kan endvidere varetage dekontamineringen af andre indsatte ekspertberedskabers personel.

Beredskabsstyrelsen kan desuden indsætte eftersøgnings- og redningshold (USAR-hold – Urban Search And Rescue) ved særligt komplicerede (teknisk krævende) eller længerevarende redningsopgaver. USAR-kapaciteter vil normalt blive indsat til styrkelse af Beredskabsstyrelsens opgaveløsning ved større redningsopgaver og vil være indsat på skadestedet under operativ ledelse af Beredskabsstyrelsens vagthavende som holdleder, der refererer til ISL BRAND.

2.3 Sundhedsberedskabet

2.3.1 Generelt

Efter sundhedsloven og bekendtgørelse om planlægning af sundhedsberedskabet, se bilag 2, har regioner og kommuner ansvaret for planlægning og drift af sundhedsberedskabet.

Sundhedsberedskabet omfatter sygehusberedskabet, den præhospitale indsats, lægemiddelberedskabet og beredskabet i den primære sundhedssektor. Beredskabet på sygehusene og den præhospitale indsats hører under regionerne. Både regioner og kommuner har opgaver i forbindelse med beredskabet i den primære sundhedssektor og lægemiddelberedskabet. Psykosocial indsats (social assistance, krisestøtte og kriseterapi) og beredskab til indsats i forbindelse med CBRNE-hændelser er faglige delelementer i sundhedsberedskabet.

Sundhedsstyrelsen er sektoransvarlig myndighed for sundhedsberedskabet og er en styrelse under Sundheds- og Ældreministeriet. Ved større, ekstraordinære hændelser varetager Sundhedsstyrelsen endvidere den nationale koordination af hele sundhedsvæsenets indsats og beslutter den overordnede håndtering af hændelsen. Sundhedsstyrelsen vejleder og rådgiver regioner og kommuner om planlægning af sundhedsberedskabet. Sundhedsstyrelsen kan også rådgive om sundhedsberedskabet i en konkret situation og f.eks. fastsætte regler for konkret håndtering af smitsomme sygdomme.

Den præhospitale indsats er den sundhedsfaglige indsats over for akut syge, tilskadedkomne og fødende inden ankomsten til et sygehus. Denne indsats har til formål at redde liv, forbedre helbredsudsigter, formindske smerter og andre symptomer, afkorte det samlede sygdomsforløb samt yde omsorg og skabe tryghed.

Hertil kommer den del af sundhedsberedskabet, som varetages af læger fra Styrelsen for Patientsikkerhed (tidligere embedslægerne). Det drejer sig i den konkrete situation om generel sundhedsfaglig rådgivning til andre lokale myndigheder samt opgaver i forhold til eksponerede og muligt eksponerede – men endnu ikke syge – befolkningsgrupper, f.eks. personer i et indsatsområde og et fareområde eller omkringboende, se nærmere i afsnit 2.3.3 og afsnit 4.6.2.

Strålebeskyttelse (SIS) er en enhed i Sundhedsstyrelsen og nationalt ekspertberedskab ved hændelser med radioaktive stoffer. I tilfælde af uheld med radioaktive stoffer varetager SIS beredskabsopgaver i relation til strålebeskyttelse.

Center for Biosikring og Bioberedskab (CBB) ved Statens Serum Institut er nationalt ekspertberedskab ved hændelser med biologiske stoffer. I tilfælde af uheld med eller tilsigtet brug af biologiske stoffer varetager CBB beredskabsopgaver i forhold hertil.

2.3.2 Regionens sundhedsberedskab

Regionens hovedopgaver i forbindelse med beredskabsmæssige indsatser er at

- sikre en entydig indgang til sundhedsberedskabet via regionens Akut Medicinsk Koordinationscenter (AMK),
- aktivere det øvrige sundhedsberedskab, herunder den præhospitale indsats, sygehusberedskabet og regionens krisestab,
- alarmere ISL SUND,
- afsende ambulancer, akutbiler, akutlægebiler, akutlægehelikopter samt andet sundhedsfagligt personale og udstyr,
- varetage triage, behandling og visitation,
- kunne modtage et større antal syge eller tilskadekomne patienter på regionernes sygehuse,
- informere og koordinere med tilgrænsende regioner og kommunerne i regionen,
- udvide kapaciteten på sygehusene, evt. ved ekstraordinær udskrivning af patienter og
- aktivere den psykosociale indsats (krisestøtte og kriseterapeutisk beredskab).

AMK varetager den operative ledelse og koordinering af den samlede sundhedsfaglige indsats i regionen. Regionen (ofte repræsenteret ved AMK) er fast medlem af den lokale beredskabsstab (LBS) og kan efter en konkret vurdering indgå på både strategisk og operationelt niveau.

ISL SUND har ledelsen af den samlede præhospitale indsats i indsatsområdet og indgår i den tværfaglige indsatsledelse sammen med ISL POLITI og ISL BRAND. ISL SUND samarbejder endvidere med lægen fra Styrelsen for Patientsikkerhed, hvis denne er kaldt til indsatsområdet. De konkrete opgaver for ISL SUND er nærmere beskrevet i afsnit 4.6.1.

2.3.3 Styrelsen for Patientsikkerhed

Styrelsen for Patientsikkerhed har et døgn-dækkende vagtberedskab, som repræsenterer denne styrelse og Sundhedsstyrelsen. Der findes én beredskabsvagt vest for Storebælt og én beredskabsvagt øst for Storebælt. Vagten dækkes af læger med særlig viden om beredskab, smitsomme sygdomme og miljømedicin. Lægerne står til rådighed for telefoniske henvendelser og kan møde i indsatsområdet efter en konkret vurdering af behovet, men kan have lang transporttid afhængigt af indsatsområdets beliggenhed. Lægerne fra Styrelsen for Patientsikkerhed er yderligere medlemmer af de lokale epidemikommissioner, ligesom de er ad hoc medlemmer af den lokale beredskabsstab og kan møde der.

Lægen fra Styrelsen for Patientsikkerhed rådgiver de statslige myndigheder, regioner og kommuner vedrørende sundhedsmæssige forhold for befolkningen generelt og i forbindelse med egentlige beredskabsmæssige indsatser. Særligt i forbindelse med

hændelser, hvor en befolkningsgruppe har været eksponeret for farlige stoffer, men ikke umiddelbart udviser symptomer, vil lægen rådgive indsatsledelsen og den lokale beredskabsstab samt informere befolkningen om risici og forholdsregler imod disse. Det kan f.eks. være ved udsættelse for smitsom sygdom, kemikalie- og gasudslip eller andre CBRNE-hændelser, men kan også være ved store og langvarige brande med sundhedsskadelig røg.

Mens den præhospitale indsats med ambulancer, akutbiler, akutlægebiler m.v. varetager indsatser over for syge og tilskadekomne på skadestedet, er det lægen fra Styrelsen for Patientsikkerheds opgave at rådgive indsatsledelsen og andre lokale myndigheder om sundhedsmæssige risici og forholdsregler for udsatte personer på og ved et skadested og omkringboende samt at informere de pågældende.

Ved beredskabsmæssige indsatser samarbejder lægen fra Styrelsen for Patientsikkerhed med ISL POLITI, ISL BRAND og ISL SUND samt ekspertberedskaberne, hvor dette måtte være relevant. Lægens konkrete opgaver er nærmere beskrevet i afsnit 4.6.2.

I et indsatsområde og i den lokale beredskabsstab repræsenterer lægen fra Styrelsen for Patientsikkerhed endvidere den lokale epidemikommission i forbindelse med foranstaltninger iværksat på grundlag af epidemilovens bestemmelser.

2.4 Beredskabet mod uheld med farlige stoffer

2.4.1 Generelt

Indsats ved akutte uheld med farlige stoffer på landjorden, i søer, i vandløb og i havne varetages af det kommunale redningsberedskab, jf. afsnit 2.2.2. Akutte uheld med farlige stoffer kan for eksempel være:

- Udslip af flydende brændstoffer på landjorden, herunder veje.
- Uheld med kemikalier (faste, flydende eller gasformige).
- Brand på virksomhed med miljø- eller sundhedsfarligt oplag.

Alle spild eller udslip af farlige stoffer, hvor der er sket personskade eller skade på miljø eller værdier, eller hvor der er umiddelbar fare herfor, betragtes som akutte uheld med farlige stoffer.

Akutte uheld med farlige stoffer er således en delmængde af de hændelser, der samlet betegnes som CBRNE-hændelser. Ved CBRNE-hændelser forstås hændelser med kemiske (C), biologiske (B), radioaktive (R), nukleare (N) eller eksplosive stoffer (E), der i den konkrete situation udgør en fare.

Det kommunale redningsberedskab har ansvaret for akutfasen af indsatsen ved uheld med farlige stoffer, hvorefter kommunens eller statens vej- eller miljøafdeling i med-

før af bl.a. vejlovgivningen eller miljølovgivningen overtager ansvaret for indsatsen ved den opståede forurening.

Akutfasen er den fase umiddelbart efter uheldet, hvor indsatsen går ud på at standse uheldet og hindre udbredelse af forurening og andre skadevirkninger. Det er ISL BRAND, der, evt. i samarbejde med en miljøvagt eller en vejmyndighed, beslutter, hvornår akutfasen efter beredskabslovgivningen er afsluttet.

Såfremt uheldet medfører eller muligvis kan medføre risiko for helbred og sundhed hos direkte eller indirekte berørte personer i indsatsområdet eller i nærheden heraf, kan lægen fra Styrelsen for Patientsikkerhed rådgive indsatsledelsen om forholdsregler for disse personer.

Der er ikke i beredskabsloven hjemmel til at kræve betaling for redningsberedskabets akutte indsats ved hændelser med farlige stoffer. Det må i det konkrete tilfælde afgøres efter reglerne i miljø- og vejlovgivningen, om der i disse lovgivninger er hjemmel til at kræve, at skadevolderen refunderer redningsberedskabets udgifter.

I henhold til miljølovgivningen kan miljøtilsynsmyndigheden i tilfælde af overhængende alvorlig fare for sundheden og i tilfælde, hvor øjeblikkelige indgreb er påkrævet for at afværge væsentlig forurening eller forureningens udbredelse, foretage det nødvendige uden påbud og for den ansvarliges regning.

I henhold til vejlovgivningen kan vejmyndigheden eller politiet pålægge forureneren at rydde op og i påtrængende tilfælde foranstalte, at dette bliver gjort på forurenerens regning. Vejmyndigheden er Vejdirektoratet for statsvejene og kommunalbestyrelsen for kommuneveje, private fællesveje og normalt også for private veje.

2.4.2 Den kommunale miljøvagt

Visse kommuner har etableret en miljøvagtordning, som repræsenterer kommunens miljøafdeling uden for normal arbejdstid, og som enten kan rådgive telefonisk eller assistere på et skadested og varetage opgaven med oprydning efter uheldet. Andre kommuner har valgt at etablere en fælles miljøvagt, og endelig er der en række kommuner, der ikke har en miljøvagt.

I kommuner med miljøvagt kan denne i akutfasen yde vejledning til redningsberedskabet, når det gælder vurdering af de lokale miljøforhold, f.eks. vurdering af akut opstået jordforurening eller kendskab til virksomheder med miljøfarlige oplag. I disse situationer kan hurtig vurdering og indsats begrænse omfanget af oprydningsindsatsen. Miljøvagten kan desuden gennemføre prøvetagning på et skadested. Beredskabsstyrelsens Kemisk Beredskab kan eventuelt bistå ved denne prøvetagning og vil kunne

udføre kemiske analyser af udtagne prøver med henblik på identifikation af de implicerede stoffer.

2.4.3 Den statslige miljømyndighed

Miljøstyrelsens enhed, "Virksomheder", som er placeret i henholdsvis Slagelse og Aarhus, varetager visse miljømæssige tilsynsopgaver på ca. 400 større virksomheder i hele landet, herunder en række lossepladser. Ledelsen kan kontaktes telefonisk uden for åbningstid ved uheld med farlige stoffer på de virksomheder, som Miljøstyrelsen er tilsynsmyndighed for. De kommunale redningsberedskaber er orienteret om disse virksomheder og telefonnumrene til ledelsen i "Miljøstyrelsen Virksomheder".

2.4.4 CBRNE-ekspertberedskaberne

En række myndigheder har oprettet ekspertberedskaber, der kan anvendes som støtte og supplement til det daglige beredskab. Formålet med ekspertberedskaberne er som udgangspunkt at kunne bistå det kommunale redningsberedskab, politiet eller andre relevante myndigheder med rådgivning og indsatskapacitet for at minimere en trussel eller følgerne af en CBRNE-hændelse. Ekspertberedskaberne kan rådgive og støtte de rekvirerende myndigheder og i et vist omfang bidrage med analyse- og indsatskapacitet.

CBRNE-Ekspertberedskaberne er følgende:

C: Kemisk Beredskab, Beredskabsstyrelsen

B: Center for Biosikring og Bioberedskab, Statens Serum Institut

R: Sundhedsstyrelsen, Strålebeskyttelse (SIS)

N: Nukleart Beredskab, Beredskabsstyrelsen

E: Forsvarets ammunitionsrydningstjeneste

Beredskabsstyrelsen har udarbejdet *Retningslinjer for indsats ved CBRNE-hændelser* med fokus på indsættelse af ekspertberedskaberne, se bilag 2.

2.5 Forsvaret

2.5.1 Generelt

På baggrund af de overordnede bestemmelser i lov om forsvarets formål, opgaver og organisation m.v. er der i forsvarets beredskabsplan fastsat nærmere bestemmelser om militær hjælp til civile myndigheder.

Forsvarets civilrelaterede opgaver kan opdeles i to kategorier:

- Opgaver, der er en rutinemæssig del af forsvarets daglige drift.
- Opgaver, der har karakter af hjælp eller assistance til offentlige myndigheder eller den civile sektor i almindelighed. Disse opgaver løses enten som almindelig hjælp til civile myndigheder, herunder politiet, eller som særlig hjælp til politiet.

Forsvarets rutinemæssige opgaver omfatter hjælp til ammunitionsrydning, se afsnit 2.5.4, deltagelse i eftersøgnings- og redningstjenesten, se afsnit 2.7, farvandsovervågning, istjeneste, isrekognoscering, miljøovervågning samt bekæmpelse af forurening (olie og kemikalier) til søs.

Forsvarets støtte, f.eks. i form af redningshelikoptere til sundhedsberedskabet, redningsberedskabet m.v. løses kun som lejlighedsvis opgaver. Støtteopgaverne løses, når det vurderes ikke at forhindre forsvaret i at løse de øvrige pålagte og bundne opgaver, og når der er kapacitet til rådighed.

På andre områder er forsvaret lovgivningsmæssigt pålagt at løse opgaver på vegne af andre ministerier eller styrelser.

2.5.2 Almindelig hjælp

Almindelig hjælp defineres som tilfælde, hvor der ydes hjælp til civile myndigheder med forsvarets, herunder hjemmeværnets, materiel og/eller personel, og hvor Forsvarsministeriets godkendelse normalt ikke kræves. Støtten ydes kun, såfremt forsvaret råder over ledig kapacitet, og støtten ikke kompromitterer forsvarets øvrige operative opgaveløsning. Støtten må ikke ydes i unødige konkurrence med privat erhvervsvirksomhed, og den ydes efter princippet om, at rekvirerende myndighed afholder udgifterne. Støtte fra hjemmeværnet vil dog typisk være vederlagsfri.

Som eksempler på almindelig hjælp kan bl.a. nævnes patienttransport, organtransport, transport af materiel til nødstedte skibe, hjælp i forbindelse med snefald og naturkatastrofer, assistance i forbindelse med brandslukning, trafikregulering, lufttransport, skibstransport og assistance ved jernbane-, fly- og trafikulykker.

Almindelig hjælp til politiets arbejde med opretholdelse af sikkerhed, fred og orden og med efterforskning af forbrydelser er begrænset til situationer, hvor politiet vurderer, at støtten ikke kan indebære mulighed for direkte konfrontation mellem forsvarets, herunder hjemmeværnets, personel og eventuelle gerningsmænd.

Almindelig hjælp til politiet ydes ubevæbnet, således at forsvarets personel i assistancesituationen ikke er i besiddelse af skydevåben eller andre genstande bestemt til magtanvendelse, f.eks. stav, hunde eller håndjern.

2.5.3 Særlig hjælp til politiet

Særlig hjælp til politiet defineres som tilfælde, hvor der ydes assistance til politiets myndighedsudøvelse med henblik på opretholdelse af sikkerhed, fred og orden eller til forhindring og efterforskning af strafbare forhold. I disse tilfælde kan der blive tale om at bistå politiet direkte i forbindelse med indgreb eller magtanvendelse over for civile, eller der kan være mulighed for konfrontationer, som kan bringe forsvarets personel i fare.

Rigspolitiet forelægger konkrete anmodninger om særlig hjælp for Værnsfælles Forsvarskommando, der tager stilling til, hvorvidt der kan ydes særlig hjælp. Det påhviler Rigspolitiet og Værnsfælles Forsvarskommando at indhente fornøden bemyndigelse fra henholdsvis Justitsministeriet og Forsvarsministeriet i forbindelse med anmodninger om særlig hjælp.

2.5.4 Ammunitionsrydningsberedskabet

Forsvaret forestår ammunitionsrydning i Danmark, på Færøerne og i Grønland. Rydningen sker som støtte til politiet og omfatter eftersøgning, uskadeliggørelse, transport samt destruktion af ammunition og sprængstof. Ammunitionsrydningsberedskabet betegnes også EOD (Explosive Ordnance Disposal), som er den internationale betegnelse for denne funktion.

Ammunitionsrydningsberedskabet kontaktes ved henvendelse til Ingeniørregimentet i Skive, hvor vagthavende/EOD modtager alle anmodninger om ammunitionsrydning og koordinerer indsættelsen af forsvarets ressourcer til ammunitionsrydning på land, uanset type og omfang.

Ammunitionsrydningsberedskabet råder over ammunitionsrydningshold, der til enhver tid kan rykke ud efter anmodning fra politiet, samt materiel til uskadeliggørelse og transport af bomber og andre eksplosiver, herunder akut transport af biologiske og kemiske stoffer i koordination med øvrige ekspertberedskaber. Beredskabet er opdelt i to operationsområder, ét vest for Storebælt og ét øst for Storebælt.

Fly- eller helikoptertransport til ikke-brofaste øer samt til Færøerne og Grønland rekvireres af politikredsen via Nationalt Situations- og Operationscenter (NSIOC) ved Rigspolitiet.

Ved sikkerhedshændelser og andre mere komplekse hændelser kan vagthavende/EOD støtte KSN eller LBS på stedet med rådgivning.

Den fredsmæssige maritime ammunitionsrydning varetages af søværnet og rekvireres direkte ved Forsvarets Operationscenter (JOC) under Værnsfælles Forsvarskommando. Rydningen omfatter ammunition, der er bjærget, observeret på søen, om bord i skibe samt i vådområder (søer og lignende), hvor Søværnets særlige materiel vurderes at være mest effektivt. Søværnets beredskab omfatter også et beredskab til håndtering af krigsgasser.

Hvis Søværnet modtager henvendelse om fund af ammunition og lignende uden for Søværnets ansvarsområde, eller hvis der indleveres ammunitionsgenstande og lignende, der er fundet uden for Søværnets ansvarsområde, koordineres indsatsen og

nødvendige forholdsregler med vagthavende/EOD. Dette gælder bl.a. transport og opbevaring.

Hjemmeværnet bidrager til rydning af fyrværkeri på land. Rydningen rekvireres ved vagthavende/EOD.

2.6 Havmiljøberedskabet

I henhold til lov om beskyttelse af havmiljøet forestår forsvarsministeren i samarbejde med redningsberedskabet (Beredskabsstyrelsen) og andre myndigheder, som ministeren bemyndiger dertil, bekæmpelse af olie- og kemikaliefurening af havet og de kystnære dele af søterritoriet. Der er udarbejdet en beredskabsplan for området, se bilag 2.

Den daglige overvågning af de danske farvande samt eventuel iværksættelse af beredskabet varetages af Forsvarets Operationscenter (JOC) under Værnsfælles Forsvarskommando, som har ansvaret for den operative indsats. Opgaven med at overvåge havmiljøet med miljøfly udføres af det norske Sundt Air, mens det er forsvarets egne miljøskibe og andre skibe, der er primær kapacitet til at bekæmpe forureninger til søs.

I tilfælde af olie- og kemikaliefurening forestås sanering af kyststrækninger og bekæmpelse af forurening i havne af kommunalbestyrelsen, og kommunen skal have en beredskabsplan for sanering af kyststrækninger i tilfælde af væsentlige forureninger af kyster i kommunen og for bekæmpelse af forurening i havne i kommunen.

I tilfælde af særligt alvorlige og omfattende forureninger kan forsvarsministeren bestemme, at sanering af kyststrækninger og bekæmpelse af forurening i havne skal ledes af forsvarsministeren eller andre myndigheder, som ministeren bemyndiger dertil.

Forsvaret opretholder et mobilt miljøberedskab (MMB), som består af specialuddannet personel fra miljøskibene. MMB-hold kan indsættes til søs med skib eller helikopter eller i havne. Opgaven er at forhindre eller begrænse forurening samt at foretage bevisindsamling, herunder udtagning af olieprøver.

2.7 Eftersøgnings- og redningstjenesten (SAR-tjenesten)

2.7.1 Generelt

I Danmark er der oprettet en eftersøgnings- og redningstjeneste, daglig benævnt SAR-tjenesten (Search and Rescue), som har til formål at sikre, at der ydes den bedst mulige indsats for redning af nødstedte i danske farvande. SAR-tjenesten har således ansvaret for at assistere nødstedte skibe og luftfartøjer samt nødstedte personer, der befinder sig til havs eller i indre danske farvande.

Erhvervs- og Vækstministeriet er ressortministerium for søredningstjenesten, mens Transport-, Bygnings- og Boligministeriet er ressortministerium for flyredningstjenesten.

Forsvarsministeren har det overordnede, koordinerende ansvar for sø- og flyredningstjenesten i Danmark og er ansvarlig for ledelsen og driften af SAR-organisationen. Forsvarsministeriet har pålagt Værnsfælles Forsvarskommando at varetage den daglige ledelse af SAR-tjenesten. Redningstjenestens daglige ledelse udøves af Joint Rescue Coordination Centre Danmark (JRCC Danmark), der er etableret og integreret i Forsvarets Operationscenter (JOC).

Forsvarsministeren har nedsat Skibsfartens og Luftfartens Redningsråd. Rådets opgave er at overveje og indstille om foranstaltninger til den bedst mulige gennemførelse af eftersøgnings- og redningsoperationer på havet og i luften, som det efter gældende nationale og internationale bestemmelser påhviler danske myndigheder at udføre eller lade udføre i relation til skibsfarten og luftfarten. Rådet har udgivet håndbogen SAR Danmark, se bilag 2. Håndbogen er godkendt af de ministerier, der er repræsenteret i redningsrådet¹.

Skibsfartens og Luftfartens Redningsråd har nedsat en operativ kontaktgruppe for sø- og flyredningstjenesten i Danmark (OKD). Formålet med OKD er at styrke det operative og koordinerende samarbejde i søredningstjenesten. Gruppen refererer direkte til rådet og består af Værnsfælles Forsvarskommando, der varetager formandsposten, samt relevante aktører fra sø- og flyredningstjenesten². Gruppen fremsætter bl.a. anbefalinger og indstillinger vedrørende sø- og flyredningstjenestens virke til rådet.

2.7.2 SAR-operationer

JRCC Danmark leder eftersøgnings- og redningsopgaver i forbindelse med nødstedte skibe og havanlæg samt nødstedte personer, der befinder sig til havs eller i indre danske farvande. JRCC Danmark leder og koordinerer endvidere eftersøgnings- og redningsopgaver i forbindelse med savnede, nødstedte eller forulykkede luftfartøjer til vands og i luften. JRCC Danmark kan under udførelse heraf anmode om assistance fra relevante myndigheder, herunder fra redningsberedskabet, politiet og sundhedsberedskabet. Ved større SAR-operationer vil en forbindelsesofficer fra politiet typisk være til stede i JRCC Danmark.

I forbindelse med redningsberedskabets, politiets eller sundhedsberedskabets eventuelle indsættelse på havet vil JRCC normalt fremskaffe transportmulighed frem til ulyk-

¹ Forsvarsministeriet, Justitsministeriet, Erhvervs- og Vækstministeriet, Transport-, Bygnings- og Boligministeriet, Miljø- og Fødevareministeriet samt Sundheds- og Ældreministeriet.

² Marinestaben, Flyverstaben, Operationsstaben, Hjemmeværnskommandoen, Søfartsstyrelsen, Landbrugsstyrelsen, Beredskabsstyrelsen, Danske Beredskaber, Danske Regioner og Rigspolitiet.

kesstedet, f.eks. i form af helikoptertransport eller skibstransport. Meddelelse herom vil normalt foregå gennem politiet.

Flyvevåbnet opretholder et redningshelikopterberedskab på døgnbasis bestående af et antal redningshelikoptere fortrinsvis til redning af nødstedte på havet. Derudover kan forsvaret indsætte til rådighed værende skibe og fly i eftersøgnings- og redningsopgaver efter behov.

Ved større hændelser, hvor der er indsat flere helikopterberedskaber, vil JRCC Danmark etablere funktionen Air Coordination (ACO) lokalt ved hændelsen eller centralt ved JRCC Danmark. Etableringen af ACO-funktionen fjerner dog ikke luftfartøjschefernes ansvar i forhold til flyvningens sikre gennemførelse, herunder separation i forhold til andre helikoptere i området.

I tilfælde af fly- og skibulykker tæt ved kysten, omkring havne og i smalle farvande kan JRCC Danmark eventuelt delegerede ledelsen af en SAR-operation til en myndighed på land. Ledelsen på stedet udøves da af en udpeget lokal myndighed, f.eks. politiet, en kystredningsstation samt i visse tilfælde et havnekontor.

JRCC Danmark har forbindelse til politiets alarmcentral (1-1-2) og bliver automatisk orienteret om igangværende redningsindsatser, herunder i hvilken politikreds og i hvilken region en indsats foregår. Ved hændelser i dækningsområdet for Alarmcentralen for Storkøbenhavn, som kan involvere JRCC Danmark, orienteres JRCC Danmark typisk af Alarmcentralen for Storkøbenhavn eller den ansvarlige politikreds.

2.7.3 Øvrige redningsopgaver

Politiet har den koordinerende ledelse ved eftersøgnings- og redningsopgaver i søer, moser, åer og havne.

Redningsopgaver i søer, moser, åer og havne er en del af opgaverne for det kommunale redningsberedskab. Disse opgaver skal derfor indgå i dimensioneringen af det kommunale redningsberedskab, jf. dimensioneringsbekendtgørelsen, se bilag 2.

Hvis der derimod er tale om bjærgning af f.eks. omkomne personer, er dette en politimæssig opgave, hvor politiet har til opgave at rekvirere og honorere de relevante ressourcer.

2.8 Bekæmpelse af brand om bord i skibe til søs

Beredskabsstyrelsen har etableret et brandberedskab bestående af særligt uddannede brandmænd, som kan indsættes som supplement til et skibs egne brandslukningsforanstaltninger og til de øvrige aktører i den samlede søredningstjeneste med henblik på at eftersøge og redde personer på et brændende skib.

Der er etableret to beredskaber, ét vest og ét øst for Storebælt. De to beredskaber kan inden for en time stille på udvalgte havne eller helikopterlandingspladser, hvorfra de særligt trænedede og udstyrede brandmænd transporteres til det brændende skib.

Alarmeringen af det supplerende brandberedskab foretages via JRCC Danmark, se nærmere herom i afsnit 2.7.2. Transporten af brandberedskabet til og fra et brændende skib forestås af forsvaret ved anvendelse af forsvarets kapaciteter, eventuelt suppleret med kapaciteter fra civile myndigheder eller private firmaer. Forsvarets maritime kapaciteter kan endvidere støtte brandberedskabet med brandbekæmpelse.

2.9 Andre beredskabsaktører

I forbindelse med hændelser, der kræver indsættelse af de normale beredskabsaktører, kan såvel andre myndigheder som private firmaer og privatpersoner blive inddraget.

2.9.1 Andre myndigheder

Transportmyndigheder vil kunne inddrages i forbindelse med uheld ved nogle af transportformerne.

Trafik-, Bygge- og Boligstyrelsen varetager de koordinerende beredskabsopgaver for transportaktørerne under Trafik-, Bygnings- og Boligministeriets ressortområde, hvilket bl.a. indebærer deltagelse i nationale koordinerende krisestyingsfora.

Banedanmark forvalter jernbaneinfrastrukturen, herunder skinner, køreledninger og signaler, og er ansvarlig for den trafikale drift, og er dermed sammen med de relevante togselskaber en central aktør, når det gælder toguheld.

Vejdirektoratet er ansvarlig myndighed (vejmyndighed) for statsvejnettet, som dækker over størstedelen af motorvejene og de primære hovedlandeveje med tilhørende bro- og tunnelforbindelser (dog ikke vejforbindelserne over Storebælt og Øresund, som ejes og forvaltes af selskaberne Sund & Bælt Holding A/S henholdsvis Øresundsbro Konsortiet).

Vejdirektoratet udsender trafikinformation for hele statsvejnettet og har på dele af statsvejnettet kameradækning samt dynamiske hastigheds- og informationstavler til overvågning og styring af trafikken.

Vejdirektoratet har desuden indgået aftaler med entreprenører, der hurtigt kan rykke ud til afhjælpning af akutte trafikfarlige hændelser på statens veje, herunder trafikregulering og oprydning i forbindelse med uheld. Entreprenørerne rekvireres gennem Vejdirektoratets Trafikcenter. Når den akutte fase er overstået, sørger Trafikcentret

for, efter nærmere aftale med politiet, at opgaven med sanering og endelig oprydning efter uheldet bliver løst, såfremt der er behov for dette.

Ved færdselsuheld på kommuneveje og private fællesveje er kommunalbestyrelsen vejmyndighed. I tilfælde, hvor nogen efterlader genstande, der kan være til ulempe for færdslen, kan kommunalbestyrelsen eller politiet med hjemmel i vejlovgivningen lade det efterladte fjerne for den pågældendes regning.

2.9.2 Private virksomheder

Private virksomheder kan blive inddraget som ressourceejere. Her kan nævnes trafik-selskaber i forbindelse med større evakueringsopgaver, entreprenørfirmaer m.v. i forbindelse med indsatser, hvor der skal anvendes tungt løftegrej, vognmandsfirmaer til transport af miljøaffald og ødelagte bygningskonstruktioner samt forsyningsselskaber med henblik på afbrydelse af el-, gas-, og vandforsyning i ødelagte bygninger.

Blandt de private aktører kan desuden være ressourcepersoner, f.eks. ejeren eller den driftsansvarlige for et skadet objekt eller en skadet virksomhed, der i nogle tilfælde besidder værdifuld viden om stedets indretning og råder over materiel og specialuddannet mandskab, der kan bistå ved indsatsen. Indsættelse af dette mandskab og materiel vil således være i virksomhedens egen interesse og vil typisk blive iværksat efter aftale mellem ISL BRAND og virksomheden.

Såfremt der indsættes mandskab fra en privat aktør på et skadested, vil ISL BRAND have det overordnede ansvar for sikkerheden for den private aktørs mandskab.

Virksomheder, hvor der kan forekomme store mængder brandfarlige, eksplosive, miljøfarlige eller sundhedsfarlige stoffer, er omfattet af Miljø- og Fødevareministeriets risikobekendtgørelse. Virksomhederne skal i en sikkerhedsdokumentation beskrive, hvilke farlige stoffer der forekommer på virksomheden, hvor de findes, hvilke uheld der kan tænkes, hvilke forebyggende foranstaltninger, der findes, og hvordan følgerne af uheld kan begrænses. Virksomhederne er endvidere forpligtet til at have en intern beredskabsplan.

Den enkelte risikovirksomhed har typisk en medarbejder, der i forbindelse med uheld er ansvarlig for at modtage beredskabsaktørerne ved ankomsten til virksomheden og informere om situationen. Nogle af de største virksomheder har eget beredskab, der straks vil blive aktiveret ved større uheld, og som kan assistere det kommunale redningsberedskab, når dette ankommer til skadestedet.

2.9.3 Privatpersoner og frivillige organisationer

Privatpersoner kan indgå som ressourcepersoner, hvis de på grund af uddannelse, viden eller praktiske færdigheder kan fremkomme med relevante oplysninger til indsatsmandskabet eller på anden måde kan bidrage til at løse opgaverne i forbindelse

med en beredskabsmæssig indsats. Ressourcepersoner kan også være personer, som har gjort konkrete observationer, der kan være relevante for den beredskabsmæssige indsats.

Privatpersoner, som i en konkret situation befinder sig på eller i nærheden af et skadested, kan endvidere tilbyde personlig bistand f.eks. til førstehjælp, humanitær eftersøgning samt psykisk og fysisk støtte til evakuerede personer. Sådanne privatpersoner betegnes spontane frivillige.

Privatpersoner kan også være tilknyttet en frivillig organisation (f.eks. Røde Kors i Danmark og Dansk Folkehjælp), som af indsatsledelsen anmodes om bistand ved konkrete indsatser.

Indsatsledelsen skal koordinere og løbende vurdere, om privatpersoners deltagelse i en indsats er nødvendig, hensigtsmæssig og forsvarlig. Myndigheder, som kan forudse et behov for bistand fra privatpersoner og frivillige organisationer ved konkrete indsatser, bør på forhånd indgå aftaler herom og inddrage den pågældende organisation i planlægningen af sådanne situationer, herunder med præcisering af procedurer for ledelse og koordination.

Privatpersoner tilknyttes den sektormyndighed, de skal deltage i indsatsen for, og den pågældende sektormyndighed er ansvarlig for at sikre personale til ledelse af disse privatpersoners indsats i den konkrete situation. Personale til denne ledelsesopgave kan efter sektormyndighedens vurdering være ansat eller frivilligt personale. Ansvar for sektormyndigheden omfatter bl.a.

- at de enkelte privatpersoners personlige data er registreret af sektormyndigheden (eller eventuelt en frivillig organisation),
- vurdering af den enkelte privatpersons egnethed til at blive indsat,
- instruktion af den enkelte privatperson om den konkrete situation med særligt fokus på risici, opgaven, udførelsen, logistik og kommunikation, samt at privatpersonen under indsats refererer til den udpegede ansvarlige leder,
- instruktion af den enkelte privatperson om, at der ikke må udføres arbejde, der kræver specifikke faglige kompetencer såsom sporbevaring og egentlige redningsopgaver,
- opfølgning på indsatsen i forhold til den enkelte privatpersons fysiske og psykiske sundhed samt
- forsikringsforhold under indsats for den enkelte privatperson.

Såfremt privatpersoner allerede er involveret i en indsats, når lederne for de enkelte sektormyndigheder (indsatsleder m.fl.) ankommer til et indsatsområde, skal den eller de ansvarlige ledere sikre, at ovenstående forhold hurtigst muligt afklares.

2.10 International assistance

I forbindelse med større og mere komplekse hændelser kan det være nødvendigt at anmode om assistance fra udlandet. Der vil typisk være tale om ekstraordinære situationer, hvor behovet for ressourcer til at kunne håndtere de pågældende hændelser, overstiger de ressourcer, der er til rådighed nationalt.

2.10.1 Internationale aftaler

Med ændringen af beredskabsloven pr. 1. juli 2016 er der hjemmel til, at de kommunale redningsberedskaber kan indgå aftale med lokale udenlandske redningstjenester i de grænsenære områder om ydelse af gensidig assistance i tilfælde af ulykker m.v.

Ved den nævnte lovændring fik Beredskabsstyrelsen tilsvarende hjemmel til at indgå aftale med statslige og regionale udenlandske redningstjenester i de grænsenære områder om ydelse af gensidig assistance i tilfælde af ulykker m.v.

Danmark har indgået bilaterale aftaler om at kunne modtage og yde assistance med lande i de grænsenære områder og indgår i multilaterale aftaler herom gennem samarbejdet i EU, NATO, FN m.fl.

Nordisk samarbejde

Danmark, Finland, Island, Norge og Sverige har i 1989 indgået en nordisk aftale (Nordisk Redningsoverenskomst – NORDRED). Iværksættelse af assistance for Danmarks vedkommende sker gennem Rigspolitiet.

De samme lande indgik i 2002 Nordisk Sundhedsberedskabsaftale, som bl.a. omfatter assistance ved kriser og katastrofer samt samarbejde om udvikling af sundhedsberedskabet.

Hovedstadens Beredskab har indgået en samarbejdsaftale med Rådningstjänsten Syd i Sydskaåne, hvorefter der principielt kan rekvireres alle former for ressourcer i form af nabohjælp. Der er endvidere en særlig aftale mellem Region Hovedstaden og Region Skåne om assistance med præhospital indsats, personel, materiel og sengepladser ved større hændelser.

Dansk/tysk samarbejde

Mellem de danske og tyske myndigheder er der i 1985 indgået en aftale om gensidig assistance ved katastrofer eller alvorlige ulykker. Politidirektøren for Syd- og Sønderjyllands Politi og indenrigsministeren for Slesvig-Holsten samt overborgmesteren i Flensborg kan iværksætte assistancer i grænseområdet.

Der er mellem de lokale brand- og beredskabsmyndigheder i en række nordtyske kredse og sønderjyske kommuner indgået en aftale om at udvikle samarbejdet mel-

lem parterne over for brande, ulykker og katastrofer i grænseområdet, herunder i forbindelse med indsats over for dagligdags ulykker og brande.

Der er mellem Guldborgsund og Lolland Kommuner og Stadt Fehmarn indgået aftale om beredskabsfagligt samarbejde på tværs af Femern Bælt.

Region Syddanmark har indgået aftale med tyske aftaleparter om præhospital indsats i Region Syddanmark med ambulancer og akutlægebil fra Flensborg og akutlægeheli-kopter og akutlægebil fra Niebüll. Region Syddanmark har endvidere en aftale med Leitstelle Nord i Flensborg om fordeling af patienter til sygehuse syd for grænsen i tilfælde af større hændelser.

EU-samarbejdet om civilbeskyttelse

Inden for rammerne af EU-samarbejdet om civilbeskyttelse er det muligt at trække på assistance fra de deltagende lande i den såkaldte civilbeskyttelsesmekanisme, der udover de 28 EU-medlemslande består af Norge, Island, Serbien, den tidligere jugoslaviske republik Makedonien, Montenegro og Tyrkiet. I Danmark er Beredskabsstyrelsen nationalt kontaktpunkt for samarbejdet med Europa Kommissionens Emergency Response Coordination Center (ERCC), der modtager og formidler anmodninger om assistance mellem de deltagende lande.

NATO's aftale om gensidig katastrofeassistance

Danmark indgår også i NATO's samarbejde om civilbeskyttelse. Aftalen om gensidig katastrofeassistance sikrer, at Danmark vil kunne anmode om hjælp gennem NATO's "Emergency and Disaster Response Coordination Centre" (EADRCC). Beredskabsstyrelsen er nationalt kontaktpunkt for samarbejdet med EADRCC.

2.10.2 Rekvisition, koordination og indsættelse

Generelt

De respektive ressortmyndigheder forestår kontakten til de udenlandske myndigheder, herunder rekvirerer, modtager og indsætter de udenlandske enheder. Koordination i forhold til øvrige sektorer sker i overensstemmelse med disse retningslinjer.

Selvom den enkelte myndighed inden for egen organisation kan beslutte og effektuere rekvisition af udenlandske ressourcer, bør rekvisitionen koordineres i den lokale beredskabsstab eller i den nationale operative stab (under forudsætning af, at den relevante stab er etableret), før den iværksættes, bl.a. for at orientere øvrige sektorer og bidrage til den fælles situationsforståelse.

Politiet

Politimæssige ressourcer fra udlandet, såvel materiel som personel, rekvireres via Nationalt situations- og operationscenter (NSIOC) ved Rigspolitiet. NSIOC opretholder

nationalt overblik over indsatte ressourcer og ressourcebehov og har en styrende, koordinerende og støttende funktion i forhold til politikredsene.

Udenlandske polititjenestemænd, der er rekvireret som assistance, vil altid arbejde under dansk kommando og vil være fulgt af en dansk forbindelsesofficer.

Redningsberedskabet

Såfremt redningsberedskabet har behov for kapaciteter udover dem, der er til rådighed lokalt, kontaktes Beredskabsstyrelsens nærmeste beredskabscenter gennem KST/KSN. Beredskabsstyrelsen opretholder på centralt niveau et nationalt overblik over alle Beredskabsstyrelsens igangværende indsatser og materielbehov.

I tilfælde af, at der ikke er flere tilgængelige ressourcer i Danmark, søger Beredskabsstyrelsen kapaciteter tilkaldt fra øvrige EU-lande gennem EU civilbeskyttelsesmekanismen eller fra nabolande via bilaterale aftaler. Det er således Beredskabsstyrelsen, der forestår rekvirering af udenlandsk assistance på statsligt og regionalt niveau.

Udenlandske hjælpeenheder vil ved arbejde på et skadested altid arbejde under ledelse af ISL BRAND. Udenlandske hjælpeenheder, der er rekvireret af Beredskabsstyrelsen, vil blive tildelt en dansk forbindelsesofficer, der sørger for den nødvendige støtte til enheden i relation til indsættelse på skadestedet og omkring praktiske problemer i forbindelse med gennemførelsen af host nation support.

Sundhedsberedskabet

Sundhedsstyrelsen har en overordnet koordinerende rolle og bistår regionerne ved rekvirering af udenlandsk personale og behandlingsmuligheder, som ligger ud over eksisterende bilaterale aftaler mellem regionerne og udlandet.

Udenlandske læger og sygeplejersker skal som udgangspunkt have dansk autorisation for at arbejde i Danmark. For EU- og nordiske uddannelser gælder en særlig let procedure for erhvervelse af dansk autorisation. Ved midlertidige sundhedssydelse, som der er tale om ved akut bistand, skal sundhedspersonen i princippet på forhånd anmelde tjenesteydelsen til Styrelsen for Patientsikkerhed. Er dette ikke muligt, kan det ske efterfølgende. Under alle omstændigheder skal Styrelsen for Patientsikkerhed orienteres snarest muligt.

Sundhedspersonale fra udlandet vil ved arbejde på et skadested altid fungere under ledelse af ISL SUND. ISL SUND skal særlig være opmærksom på, hvordan ansvar og roller er fordelt i relation til det udenlandske sundhedspersonale, der tilkaldes i en konkret situation, således at dansk sundhedslovgivning samt lokale behandlings- og visitationsretningslinjer overholdes. Udenlandsk sundhedspersonale kan medbringe lægemidler i begrænset omfang.

3 Alarmering

3.1 Generelt

Alarmering af politiet, redningsberedskabet, sundhedsberedskabet m.fl. sker fra alarmcentralerne, som modtager alle opkald til 1-1-2. Alarmcentralerne vurderer, i hvilken udstrækning et opkald er relevant eller ikke relevant for beredskabsaktørerne på baggrund af gældende lovgivning, visitationsretningslinjer og aftaler m.v. Ved relevante opkald videreformidles opgaverne til beredskabsaktørerne – typisk til det pågældende beredskabs vagtcentral – mens der ved ikke-relevante opkald vejledes om anden mulig hjælp.

Alarmering vedrørende SAR-operationer viderestilles til Joint Rescue Coordination Centre Danmark (JRCC Danmark), der vurderer hvilke ressourcer, der skal indsættes.

3.2 Alarmcentraler (1-1-2)

I Danmark håndteres opkald til 1-1-2 i det storkøbenhavnske område af Alarmcentralen for Storkøbenhavn og i den øvrige del af landet af politiets alarmcentraler.

Politiets alarmcentraler

Politiet har to alarmcentraler ved henholdsvis Østjyllands Politi (i Aarhus) og ved Sydsjællands og Lolland-Falsters Politi (i Slagelse). Politiets to alarmcentraler er etableret som én organisatorisk enhed, hvor der ikke er lagt geografiske hensyn ind ved visitationen af opkald.

Politiet modtager alle opkald til 1-1-2 og disponerer de opgaver, der skal varetages af redningsberedskabet, til det relevante redningsberedskab.

Ved opkald til 1-1-2 om sygdom eller tilskadekomst viderestilles opkaldet til den relevante regions AMK-vagtcentral med henblik på vurdering, vejledning, visitering samt disponering af de præhospitale ressourcer. Politiets alarmoperatør kan forblive på linjen i situationer, hvor alarmoperatøren vurderer, at opkaldet kan have særlig politimæssig interesse. Såfremt politiets alarmoperatør forbliver på linjen, vil den person, der har foretaget alarmopkaldet, blive orienteret herom.

Politiets alarmcentraler kan være indsatsledelsen behjælpelig med rekvirering/alarmering af beredskabsaktører, der skal yde assistance eller indgå som en sekundær udrykning. Det skal i så tilfælde oplyses af rekvirenten, hvilket beredskab der konkret ønskes alarmeret, da politiets alarmcentraler ikke opretholder overblik over tilgængelige ressourcer hos sektormyndighederne.

Alarmcentralen for Storkøbenhavn

Driften af Alarmcentralen for Storkøbenhavn varetages af Hovedstadens Beredskab, som disponerer opgaver til redningsberedskaberne i Storkøbenhavn med elektronisk kopi til den relevante politikreds.

1-1-2 opkald til politiet viderestilles af Alarmcentralen for Storkøbenhavn til politiets vagtcentraler. Opkald til sundhedsberedskabet viderestilles til AMK-vagtcentralen i Region Hovedstaden, idet opkald fra kommuner, der ligger uden for Region Hovedstaden, dog viderestilles til politiets alarmcentraler, der foretager viderestilling til den relevante region.

Endvidere varetager Alarmcentralen for Storkøbenhavn en ressourcekoordinerende funktion for redningsberedskaberne i Storkøbenhavn ved at opretholde en køretøjsstatus for samtlige redningsberedskaber, der opererer i Storkøbenhavn. Der kan således allerede i alarmeringsfasen foregå en ressourcestyring, når der opstår flere samtidige hændelser eller opstår situationer, der kræver indsættelse af mange ressourcer.

For til stadighed at sikre alarmering af det relevante beredskab og for at sikre opretholdelse af overblikket over tilgængelige ressourcer foregår al rekvirering af redningsberedskaber i Storkøbenhavn gennem Alarmcentralen for Storkøbenhavn. Det gælder også i situationer, hvor KST, KSN eller LBS er etableret, idet der i sådanne situationer skabes forbindelse mellem stabene og Alarmcentralen for Storkøbenhavn.

3.3 Vagtcentraler

3.3.1 Generelt

Fælles for vagtcentralerne er, at de – særligt i indsatsens indledende fase – har ansvaret for at indhente og videregive nødvendige og relevante informationer til de enheder, der er alarmeret til en given hændelse, og dermed allerede er indsat eller er på vej til indsatsområdet. Informationerne kan f.eks. dreje sig om situationsbillede, kommunikationsforhold, kørevej og opmarchområde.

3.3.2 Politiets vagtcentraler

I alle landets politikredse findes en vagtcentral, der fungerer som politikredsens operative omdrejningspunkt. Det er her, der skabes overblik over de politimæssige opgaver, der kræver opmærksomhed her og nu – typisk i form af disponering af politiets operative ressourcer.

Vagtcentralen, der er under ledelse af en vagtchef, prioriterer og disponerer ressourcerne og vurderer, om der skal tilkaldes yderligere ressourcer, eventuelt i form af specialkompetencer.

Kommunikation til og fra politiets patruljer foregår via vagtcentralen, der ligeledes fordeler skadestedssæt i SINE til øvrige involverede beredskabsaktører. I Storkøbenhavn varetages sidstnævnte opgave af Alarmcentralen for Storkøbenhavn.

3.3.3 Redningsberedskabets vagtcentraler

De kommunale redningsberedskaber er alle tilsluttet en vagtcentral, hvis primære funktion er at alarmere og kommunikere med de forskellige enheder fra redningsberedskabet.

Nogle kommunale redningsberedskaber har deres egen døgnbemandede vagtcentral, der udover at betjene redningsberedskabet typisk varetager en række andre kommunale funktioner uden for normal arbejdstid. Nogle af disse døgnbemandede kommunale vagtcentraler betjener efter aftale også andre kommunale redningsberedskaber.

Mange af de kommuner, der har en privat entreprenør til at varetage redningsberedskabets opgaver, er tilsluttet en fælles privat døgnbemandet vagtcentral.

De storkøbenhavnske redningsberedskaber er tilsluttet Alarmcentralen for Storkøbenhavn, der således varetager vagtcentralfunktionen og ligeledes har en ressourcekoordinerende funktion for disse redningsberedskaber, se nærmere i afsnit 3.2. Uden for Storkøbenhavn er de kommunale redningsberedskaber selv ansvarlige for ressourcekoordineringen.

Ved redningsberedskaber med ubemandede vagtcentraler foretages det første udkald automatisk, når alarmen modtages fra 1-1-2. Herefter bemandes vagtcentralen typisk af en af de tilkaldte brandmænd, som varetager opgaven med kommunikation, tilkaldelse af assistencestyrker m.v. under indsatsen.

3.3.4 Sundhedsberedskabets AMK-vagtcentraler

De fem regioner har hver en AMK-vagtcentral, som varetager den daglige ressourcestyring, visitation og disponering af regionens præhospitale enheder. Derudover har AMK-vagtcentralen den operative ledelse af sundhedsberedskabet ved større hændelser. AMK-vagtcentralen har via SINE kontakt til alle præhospitale enheder og de øvrige regioners AMK-vagtcentraler.

AMK-vagtcentralen modtager og vurderer sundhedsfaglige 1-1-2 opkald samt visiterer og disponerer den relevante hjælp, herunder udsendelse af ambulancer, akutbiler, akutlægebiler, akutlægehelikopter og ISL SUND.

AMK-vagtcentralen har en daglig ledelse, og der er tilknyttet AMK-læger, som enten er på stedet eller kan tilkaldes. AMK-vagtcentralen er derudover bemandede med sundhedsfagligt personale, typisk sygeplejersker og paramedicinere samt tekniske kørselsdisponenter, der foretager den konkrete disponering.

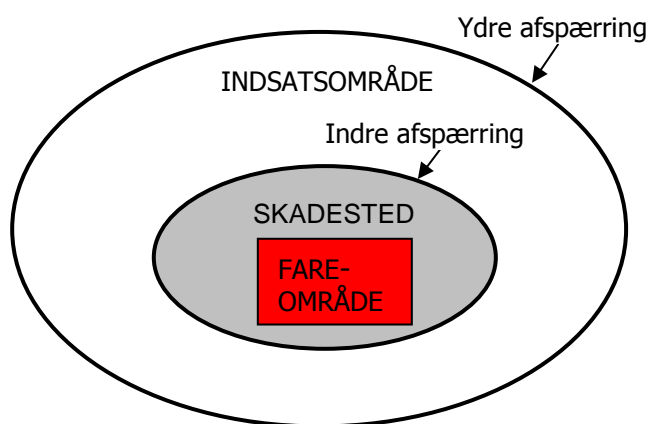
4 Indsatsmæssige opgaver

4.1 Overordnede begreber

I forbindelse med en beredskabsmæssig indsats m.v. kan der defineres såvel et skadested (afgrænset af en indre afspærring) som et indsatsområde (afgrænset af en ydre afspærring). Skadestedet er redningsberedskabets ansvarsområde i forhold til personsikkerhed m.v. Politiet har ansvaret for at koordinere den samlede indsats i indsatsområdet og er ansvarlig for adgangskontrol til området.

I tilfælde, hvor der, efter at en hændelse er indtruffet, fortsat kan være fare for personer på en del af skadestedet – f.eks. ved CBRNE-hændelser, kraftig røgudvikling eller fare for sammenstyrtning – vil der yderligere blive fastlagt et fareområde. Fareområdet, som fastlægges af ISL BRAND (ved CBRNE-hændelser i samarbejde med det eller de relevante ekspertberedskaber), vil således være en del af skadestedet, og kun personel med særligt beskyttelsesudstyr kan som udgangspunkt få adgang til dette område.

Placering af de tre områder kan anskueliggøres ved følgende principskitse:

Principskitserne danner udgangspunkt for indretningen af indsatsområdet ved alle typer hændelser, men ved mere komplekse hændelser – f.eks. ved udbredelse af en giftig røg eller gas – fastlægger indsatsledelsen den konkrete udformning af indsatsområdet og tager i den forbindelse stilling til behovet for særlige tiltag, f.eks. sirenevarsling og udsendelse af beredskabsmeddelelser. I bilagene 5–7 findes mere detaljerede eksempler på forskellig organisering af indsatsområder.

Det afhænger af hændelsens karakter, hvilke aktører der konkret inddrages i indsatsen, men især ved større hændelser med tilskadekomne, vil der som udgangspunkt være tre primære ledelsesmæssige opgaver i indsatsområdet:

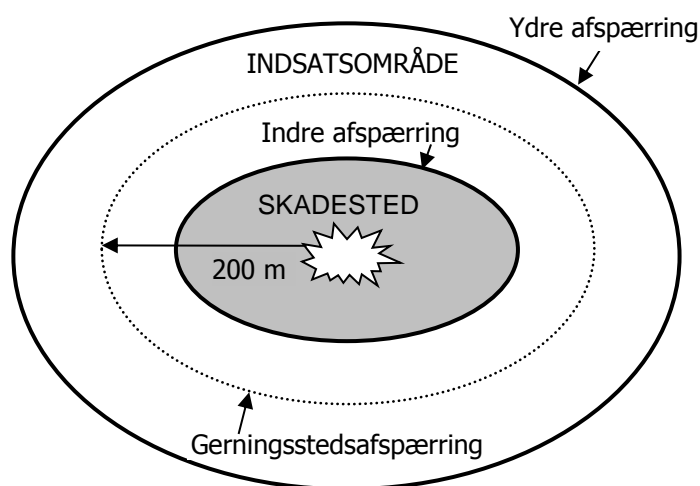
- Koordinering af den samlede indsats samt øvrige politimæssige opgaver, der varetages af ISL POLITI. Dette er reguleret af beredskabsloven og politiloven.
- Ledelse af den tekniske indsats på skadestedet, der varetages af ISL BRAND. Dette er reguleret af beredskabsloven og af administrative forskrifter fastsat i medfør af beredskabsloven.
- Ledelse af den sundhedsfaglige indsats, herunder den sundhedsfaglige vurdering, prioritering, behandling, visitation og patienttransport, der varetages af ISL SUND. I visse situationer støttes den sundhedsfaglige indsats af lægen fra Styrelsen for Patientsikkerhed. Dette er reguleret af administrative forskrifter fastsat i medfør af sundhedsloven.

Herudover kan andre myndigheder eller specialister inddrages til støtte for indsatsen, jf. kapitel 2. Med henblik på let at kunne identificere de tre indsatsledere samt lederne fra ekspertberedskaberne er der udarbejdet retningslinjer for markeringsveste til disse ledere m.v., jf. bilag 3.

Der kan være situationer, hvor beredskabsaktørerne får mistanke om en kriminel handling. Redningsberedskabet skal under indsats være opmærksom på, hvad der kan have givet anledning til ulykken eller katastrofen. Finder redningsberedskabet mistænkelige spor, skal politiet straks underrettes og beviset så vidt muligt sikres. Tilsvarende skal iagttages af personel fra sundhedsberedskabet og ekspertberedskaberne.

Det er en politimæssig opgave at varetage etableringen af en gerningsstedsafspærring, men hvis politiet endnu ikke er på stedet, varetages opgaven af redningsberedskabet efter vejledning fra politiet.

Placering af gerningsstedsafspærringen i indsatsområdet kan anskueliggøres ved følgende principskitse (eksemplet angiver en hændelse med mistanke om en bombesprængning, hvor den angivne afstand på 200 m kan variere afhængig af situationen).

Ved sikkerhedshændelser, se afsnit 5.4, vil der være behov for en særlig politimæssig indsats, dels i relation til de anderledes farer, som kan forekomme i den forbindelse, dels i relation til den politimæssige efterforskning. I disse situationer vil politiet ud over gerningssted også operere med begrebet operationsområde.

Såfremt der er tale om hændelser, hvor der både er behov for en særlig politimæssig indsats og en indsats fra redningsberedskabets og sundhedsberedskabets side, fastlægges udstrækningen af de forskellige områder (i indsatsområdet) i et samarbejde mellem disse myndigheder.

4.2 Indsatsledelsen

4.2.1 Generelle opgaver

Ved større hændelser vil der blive etableret en indsatsledelse. Indsatsledelsens arbejdsplatform er normalt politiets kommandostade (KST), når dette er etableret.

I indsatsledelsen indgår ledelsesrepræsentanter for de myndigheder, som har specifikke indsatsmæssige opgaver i forbindelse med den konkrete hændelse. Grundstammen i indsatsledelsen ved større hændelser med tilskadekomne udgøres af de tre indsatsledere, dvs. ISL POLITI, ISL BRAND og ISL SUND.

For at sikre en effektiv indsats er det vigtigt, at indsatsledelsen aftaler en fælles situationsforståelse og på den baggrund fastlægger de mål, som den forestående indsats skal føre til, samt træffer beslutning om, hvordan målene i fællesskab opnås.

Gensidig tillid og åbenhed om løsningsmuligheder og konsekvensvurderinger er vigtig. For den enkelte indsatsleder gælder overordnet, at denne – udover at være disciplineret og at have kendskab til gældende regler og strukturer inden for egen sektor – skal have kendskab til de øvrige sektorer og disses roller og ansvar, ligesom denne må evne at kunne improvisere og tilpasse sig fællesskabet i indsatsledelsen.

ISL POLITI koordinerer, på vegne af politidirektøren, den samlede indsats i hele indsatsområdet, således at den samlede indsats foregår så effektivt som muligt. ISL POLITI har det overordnede ansvar for, at der foregår samarbejde, koordination og organisering i indsatsområdet, men varetager også opgaver omkring evakuering, varsling, afspærring og adgangskontrol. Alle beredskabsaktører, der indgår i en beredskabsmæssig indsats, er, for så vidt angår ikke-sektorspecifikke spørgsmål, underlagt ISL POLITI, når de befinder sig i indsatsområdet og uden for selve skadestedet.

ISL BRAND har ansvaret for den tekniske ledelse af indsatsen på selve skadestedet, herunder for overordnede forhold omkring personellets sikkerhed og arbejdsvilkår. Alle beredskabsaktørers indsats på selve skadestedet skal derfor ske i tæt samarbejde

med ISL BRAND. Det bemærkes i den forbindelse, at ansvaret for tilrettelæggelse af et sikkerheds- og sundhedsmæssigt forsvarligt arbejde (indsats) i henhold til arbejdsmiljølovgivningen på et konkret skadested efter omstændighederne kan påhvile såvel ISL BRAND som andre arbejdsgivere/-ledere, der har instruktionsbeføjelser over for indsat mandskab (holdlederen i forhold til redningsberedskabets mandskab, ISL SUND/ambulanceleder/behandlingspladsleder i forhold til det sundhedsfaglige personale m.fl.).

Under politiets koordinerende ledelse har de tre indsatsledere en række fælles (tværfaglige) opgaver i et indsatsområde, jf. nedenfor.

I tilfælde, hvor der indsættes andre beredskabsaktører i et indsatsområde, påhviler ansvaret for den faglige indsats de enkelte ledere fra disse beredskaber. Sådanne faglige ledere indgår med hver deres faglige ekspertise i indsatsledelsen for derigennem at bidrage til den mest hensigtsmæssige løsning af den samlede indsatsopgave. Grundstammen i indsatsledelsen kan således suppleres afhængig af ulykkens karakter.

I afsnit 4.4 – 4.6 beskrives de tre indsatslederers sektorspecifikke opgaver mere detaljeret.

4.2.2 Første møde i indsatsledelsen

På vej til indsatsområdet etablerer ISL BRAND, ISL POLITI og ISL SUND om muligt kontakt til hinanden på SINE default skadestedssættet med henblik på at aftale et mødested og eventuelt en kørevej i tilfælde af et muligt fareområde (f.eks. ved en CBRNE-hændelse). Når de tre indsatsledere er mødt i indsatsområdet, afholdes et kort "første møde" med henblik på at få aftalt de helt basale og nødvendige ting, idet den først mødte indsatsleder orienterer de to andre om situationen.

Emner for første møde kan bl.a. være følgende:

- Sikring af at der er skiftet eller skiftes til tildelt skadestedssæt (se afsnit 4.7).
- Fastlæggelse af en fælles situationsforståelse.
- Fastlæggelse af skadestedets og indsatsområdets omfang og eventuelt fareområde, herunder præcisering af hvad faren består i.
- Placering af kommandostade (KST), kontaktpunkt, kørevej og opmarchområde.
- Fastlæggelse af eventuelt gerningssted og gerningsstedsafspærring.
- Fastlæggelse af omtrentligt antal tilskadekomne og placering af behandlingsplads samt ambulancevej.
- Beslutning om der skal evakueres – eller om folk skal blive inden døre.
- Beslutning om der skal sirenevarsles og udsendes beredskabsmeddelelser.
- Aftale om nyt mødetidspunkt og eventuelt mødested.

4.2.3 Efterfølgende møder i indsatsledelsen

Udover "første møde" i indsatsledelsen afholdes der efterfølgende møder for at fastlægge placeringen af de øvrige faciliteter i indsatsområdet, som bl.a. omfatter opsamlingssted og samlingssted for døde, og eventuelt justere faciliteterne samt for løbende at få et overblik over den samlede opgaveløsning. Disse møder afholdes normalt i KST.

Der vil ofte være pres på indsatsledelsen, hvorfor det kan være svært til stadighed at bevare overblikket. En metode til netop at bevare overblikket er, at der ved møderne arbejdes med en fast struktur:

- Vælg en placering i KST, hvorfra der er overblik over kort og tavler.
- Aftal mødetidspunkter i indsatsledelsen.
- Skab ro til samarbejdet og undgå forstyrrelser. Meddel f.eks., at der i en periode kun må forstyrres ved alarmsignaler eller hastende meddelelser.
- Identificér de 3 vigtigste opgaver eller problemstillinger.
- Del viden indbyrdes om, hvordan situationen umiddelbart opfattes og udbyg eventuelt den fælles situationsforståelse.
- Brug møderne til at aftale fælles rekognoscering for at danne grundlag for fælles beslutninger.

4.2.4 Kommandostedet (KST)

KST oprettes af politiet og er indsatsledelsens samlingssted, men det er ikke ensbetydende med, at indsatsledelsen altid befinder sig på KST. En eller flere af indsatslederne kan forlade KST, f.eks. for at rekognoscere i indsatsområdet eller på skadestedet eller for at mødes med nye fremmødte enheder.

KST kan etableres i et eller flere køretøjer, en eller flere bygninger eller andre egnede lokaliteter og indrettes med kommunikationsmidler, oversigtstavler, mødefaciliteter m.v. Såvel politiet som Beredskabsstyrelsen råder over køretøjer, der kan anvendes som teknisk støtte til indsatsledelsen.

KST skal oprettes så tæt på skadestedet som muligt og skal tydeligt markeres, så alle ledere, der tilgår indsatsområdet, kan finde og melde sig hos KST til briefing og opgavetildeling. Ved hændelser, hvor terror ikke kan udelukkes, bør der forinden oprettelse af KST foretages en sikkerhedsmæssig undersøgelse af området og efterfølgende etableres bevogtning.

Når KST er etableret, skal rekvisitioner fra indsatsledelsen som udgangspunkt tilgå KST, der videreformidler dem til politiets vagtcentral/KSN og derfra eventuelt videre til den lokale beredskabsstab. KST skal snarest informeres om rekvisitioner, som ikke sker gennem KST, f.eks. rekvisitioner af egne enheder. Kommunikationen fra indsats-

området til KSN og videre til den lokale beredskabsstab bør som hovedregel ligeledes foregå via KST.

4.3 Krisekommunikation

4.3.1 Formål

I forbindelse med større og ekstraordinære hændelser vil en del af myndighedernes samlede opgavesæt være kommunikationen til og med offentligheden. Formålet med kommunikationen er at reducere negative følgevirkninger ved hurtig videregivelse af relevante, præcise og koordinerede informationer, så borgerne har det bedst mulige grundlag for at kunne tage vare på egen sikkerhed og sundhed.

Myndighederne skal løbende kommunikere om situationen og om risici, afledte konsekvenser, handlingsanvisninger og forholdsregler, som borgerne bør tage. Kommunikationen skal også sikre, at der skabes tillid til, at myndighederne arbejder målrettet på at imødegå skadevoldende konsekvenser af hændelsen og hurtigst muligt genskabe normalbilledet. Generelt skal alle synlige beredskabsmæssige foranstaltninger følges op med kommunikation.

Ved en større eller ekstraordinær hændelse er det også vigtigt, at medier og borgere bliver informeret, selv om der ikke er afgørende ny information. Dette skal ske dels for at skabe tryghed ved at vise, at myndighederne er opmærksomme på mediernes og borgernes forventninger om at blive informeret, dels for gennem opfølgning på information at imødegå myte- og rygtedannelse, der skyldes utilstrækkelig viden om de reelle forhold. Borgerrettet information skal – så vidt muligt – tage højde for behovet for information på andre sprog end dansk.

4.3.2 Opgaver

Kommunikationen til offentligheden skal ske igennem de kanaler, der er relevante og mest effektive i forhold til hændelsen og målgruppen. De kan omfatte sociale medier, interviews til pressen, pressemeddelelser, hjemmesidenyheder, presse møder, sms-tjenester, apps, sirenevarsling og beredskabsmeddelelser. For at kunne tilpasse kommunikationen til omverdenens behov bør der endvidere foretages overvågning af medier og sociale medier.

Det er den enkelte myndigheds ansvar at sikre, at kommunikationsberedskabet kan tilpasses afhængigt af hændelsens omfang, og at der er tilstrækkeligt med ressourcer til at kunne løse opgaverne.

Kommunikationen til offentligheden bør være let forståelig og bl.a. indeholde følgende:

- Hvornår er ulykken sket?

- Hvad er der sket?
- Hvor er ulykken sket?
- Hvad er konsekvenserne?
- Hvordan skal borgerne forholde sig? – og hvorfor?
- Hvordan forventes situationen at udvikle sig?
- Hvad gør myndighederne?
- Hvor og hvornår kan man forvente yderligere information?

4.3.3 Roller, ansvar og koordination

Hver myndighed udtaler sig om egne indsatser og sektorspecifikke forhold, jf. sektoransvarsprincippet, og udsender den information, som myndigheden finder fagligt fornøden med henblik på at reducere de negative følgevirkninger af hændelsen. Det påhviler i den sammenhæng den enkelte myndighed at sikre, at kommunikations- og presseindsatsen er koordineret, såvel inden for myndigheden som mellem myndighederne, så der ikke udsendes modstridende oplysninger fra forskellige myndigheder eller enheder. Det gælder både i forbindelse med selve indsatsen og i resten af krisestyringssystemet, herunder i de ansvarlige myndigheders bagland. Krisekommunikation er et ledelsesansvar. Opgaven kan uddelegeres, men ansvaret påhviler fortsat lederne fra de involverede myndigheder.

Politiet har det koordinerende ansvar for krisekommunikationen og udtaler sig overordnet om situationen og myndighedernes samlede indsats. Det påhviler i den sammenhæng politiet at sikre, at informationer, der offentliggøres, er valideret og godkendt af de aktører, der deltager i indsatsen. Validering og godkendelse af informationen kan med fordel ske i regi af den lokale beredskabsstab. Henvendelser om specifikke forhold henvises til den relevante myndighed.

Det er som udgangspunkt altid politiet, der som koordinerende myndighed udtaler sig til medier og offentligheden om antallet af kvæstede og døde. I de tilfælde, hvor sundhedsmyndighederne ønsker at udtale sig om eksempelvis antallet af indbragte til behandling og deres tilstand, skal det ske efter forudgående koordination med den ansvarlige politikreds.

4.3.4 Beredskabsmeddelelser og sirenevarsling

I tilfælde, hvor der foreligger en akut situation af livstruende karakter for et større antal mennesker, kan der udsendes en beredskabsmeddelelse herom, evt. i forbindelse med sirenevarsling. Vær opmærksom på, at sirenerne ikke må aktiveres, uden at der efterfølgende udsendes en beredskabsmeddelelse vedrørende hændelsen.

Alle myndigheder i Danmark kan via politiet udsende beredskabsmeddelelser, og politiet har ansvaret for at sende myndighedernes beredskabsmeddelelser til Danmarks Radio og TV2, der som minimum udsender dem via radio, deres hjemmesider (dr.dk og tv2.dk) og tekst-tv. Endvidere anvendes Beredskabsstyrelsens myndighedsfælles

app mobilvarsling til at udsende beredskabsmeddelelser, ligesom beredskabsmeddelelserne automatisk bringes på Beredskabsstyrelsens hjemmeside (www.brs.dk). Som et supplement kan sociale medier m.v. anvendes til at udbrede formidlingen af beredskabsmeddelelser.

Beredskabsmeddelelser bør alene anvendes i forbindelse med akut livstruende situationer for et større antal mennesker. Der kan imidlertid være god grund til også i situationer, hvor en brand udvikler sundhedsskadelig røg, at råde borgerne til at gå indendørs og lukke døre og vinduer. Det bør dog ikke ske via beredskabsmeddelelser, men f.eks. via pressen, sociale medier og hjemmesider.

4.4 Politiets indsats

4.4.1 Koordinering af den samlede indsats

ISL POLITI er ansvarlig for, at den samlede indsats koordineres i henhold til politidirektørens overordnede prioriteringer og beslutninger.

Ved større hændelser – eller efter en konkret vurdering – sendes en politileder med de rette uddannelsesmæssige kompetencer til stedet som ISL POLITI. Indtil ISL POLITI ankommer til indsatsområdet, fungerer den bedst kvalificerede politimand på stedet som politiets leder.

Undtagelsesvis og ved mindre hændelser er det den bedst kvalificerede politimand i første vogn på stedet, der fungerer som politiets leder.

I forbindelse med større hændelser opretter ISL POLITI et kommandostade (KST) i indsatsområdet, hvorfra den samlede indsats i indsatsområdet koordineres.

ISL POLITI har som ansvarlig for koordinering af den samlede indsats i indsatsområdet til opgave at

- forberede og iværksætte en eventuel evakuering i samarbejde med ISL BRAND,
- overveje behov for opdeling af indsatsområdet i tilfælde af flere skadesteder,
- vurdere – i samarbejde med ISL BRAND – om et område kan være truet (nyt fareområde, hvis vinden vender),
- fastlægge og sikre køreveje og ambulanceveje inden for indsatsområdet,
- etablere en eventuel helikopterlandingsplads,
- udpege KST-leder og radio-/logmand,
- fastlægge tidspunkter for møde/kontakt til ISL BRAND, ISL SUND og andre relevante ledere,
- uddelegere de ledelsesmæssige funktioner ved større hændelser ved opmarchområde, opsamlingssted m.v.

- foretage nødvendig bevogtning og afspærring (indre og ydre), herunder sikring af evt. værdigenstande,
- afgive situationsmeldinger til kommandostationen (KSN),
- formidle assistance for samtlige aktører,
- koordinere adgangen for pressen i indsatsområdet,
- overveje behov for oprettelse af et evakuerings- og pårørendecenter (EPC) i samarbejde med den kommunale krisestab (via ISL BRAND), regionens sundhedsberedskab eller KSN,
- sikre fornøden dokumentation, f.eks. i form af foto-/videoptagelser og
- koordinere logistiske tiltag i form af forplejning og toiletfaciliteter til indsat personale.

4.4.2 **Politiets øvrige opgaver**

Politiet har samtidig med den koordinerende ledelse et antal politifaglige opgaver i forbindelse med tværfaglige indsatser.

Overordnet skal politiet sikre ro og orden, herunder

- etablere og opretholde alle former for afspærringer,
- etablere og opretholde den nødvendige kommunikationsarkitektur,
- foretage nødvendig registrering og identifikation,
- iværksætte og gennemføre både bagud- og fremadrettet efterforskning,
- etablere og opretholde evt. sikkerhedsvisitation og adgangskontrol og
- foretage evt. eskortekørsel.

For at kunne gennemføre den nødvendige præsentation, dokumentation og kommunikation har politiet en lang række interne ressourcer, som situationsbestemt bliver anvendt taktisk. Som eksempler kan nævnes beredskabspatruljer, hundepatruljer, reaktionspatruljer, aktionsstyrken, taktisk efterforskning, National Kriminalteknisk Center (NKC), gerningsstedsundersøgere (GSU), Katastroferegistrering (KATREG) m.fl.

4.5 **Redningsberedskabets indsats**

ISL BRAND har ansvaret for den tekniske ledelse af indsatsen på et skadested, hvilket indebærer, at ISL BRAND har ansvaret for udførelsen af de direkte skadeafhjælpende tiltag på skadestedet (bortset fra de rent medicinske tiltag over for tilskadekomne eller fastklemte personer, der iværksættes af sundhedsberedskabet), herunder at disse udføres på en sikkerheds- og sundhedsmæssigt forsvarlig måde.

ISL BRAND har derfor den overordnede ledelse af samtlige indsatte enheder inden for den indre afspærring, for så vidt angår disse enheders færden på skadestedet og varetagelse af tekniske opgaver såsom brandslukning, redning, afstivning, fjernelse af bygningsdele/køretøjer/vragdele og opgaver med henblik på at sikre miljøet. ISL BRAND har endvidere ansvaret for at vurdere, om personer på skadestedet kan være

forurenedede (ved CBRNE-hændelser) i en grad, der kræver, at de pågældende skal renses, og skal i givet fald straks tage initiativ til at iværksætte rensningen.

Der vil være tilfælde, hvor ISL BRAND enten ikke bliver afsendt til et skadested, hvilket typisk vil være tilfældet ved en række mindre hændelser, eller først ankommer til skadestedet, efter at førsteudrykningen fra det kommunale redningsberedskab er ankommet til skadestedet. I disse tilfælde vil den tekniske ledelse af indsatsen på skadestedet, indtil ISL BRAND ankommer, blive varetaget af holdlederen fra førsteudrykningen. Det forudsættes, at ISL BRAND altid vil være tilkaldt, når der er behov for at indsætte flere hold på et skadested.

ISL BRAND træffer på baggrund af en risikovurdering afgørelse om forsvarligheden af indsættelse på skadestedet af alle enheder, og om hvorledes den samlede skadeafhjælpende opgave på skadestedet løses.

ISL BRAND udøver sin kommando gennem holdlederne – eller andre udpegede ansvarlige personer – fra de fremmødte beredskaber. ISL BRAND har i den sammenhæng ansvaret for at orientere alle indsatte enheder om vigtigheden af at sikre spor og andet bevismateriale af hensyn til politiets efterforskning.

ISL BRAND varetager mange opgaver på skadestedet, og en stor del af beslutningerne har betydning for forhold, der rækker ud over den indre afspærring. Derfor skal en del af beslutningerne naturligt tages i samråd med den øvrige indsatsledelse og andre myndigheder m.fl., der måtte blive involveret i den aktuelle indsats.

ISL BRAND har som ansvarlig for ledelsen af den tekniske indsats på skadestedet til opgave at

- foretage situationsbedømmelse, herunder en risikovurdering, der skal skabe det nødvendige grundlag for en sikkerheds- og sundhedsmæssigt forsvarlig livreddende og skadeafhjælpende førsteindsats,
- bistå politiet med at vurdere behovet for en eventuel evakuering,
- fastlægge omfanget af et eventuelt fareområde (ved CBRNE-hændelser i samarbejde med det eller de relevante ekspertberedskaber),
- definere mål for den tekniske indsats og omsætte disse til en plan for den efterfølgende indsats,
- give befaling for førsteindsatsen til holdlederne for de fremmødte enheder fra redningsberedskabet,
- sikre effektiv kommunikation i egen sektor gennem bl.a. afgivelse af ankomst- og situationsmeldinger samt anden relevant information til vagtcentralen,
- rekonoscere for herved at skabe det nødvendige grundlag for den endelige indsats,
- planlægge og iværksætte den endelige indsats,

- skabe den nødvendige logistik og udholdenhed for at kunne gennemføre en forsvarelig og effektiv indsats, herunder vurdere behovet for yderligere ressourcer,
- rekvirere den nødvendige assistance, idet assistance ud over egne enheder normalt rekvireres gennem KST (jf. dog afsnit 3.2 vedrørende Storkøbenhavn),
- etablere den nødvendige tekniske ledelsesstruktur med det formål at skabe tid og rum til skadestedsledelse,
- løbende gennemføre den nødvendige koordination af og kommunikation med holdlederne for de indsatte enheder fra redningsberedskabet,
- kontrollere og følge op på den iværksatte indsats for at vurdere opnåelse af den ønskede effekt, og sikre at der ikke bindes unødige ressourcer på skadestedet og
- iværksætte eventuel bekæmpelse af følgeskader.

4.6 Sundhedsberedskabets indsats

4.6.1 ISL SUND

ISL SUND indgår i indsatsledelsen og har det overordnede og koordinerende ansvar for den præhospitale sundhedsfaglige indsats og har dermed ingen behandlingsmæssige opgaver i indsatsområdet.

Alle regionens præhospitale enheder, herunder ambulancetjenesten, refererer til ISL SUND. Indtil ISL SUND er fremme i indsatsområdet, varetages sundhedsberedskabets taktiske opgaver i indsatsområdet af den præhospitale akutlæge på først ankomne akutlægebil eller akutlægehelikopter. I tilfælde, hvor en præhospital akutlæge endnu ikke er ankommet til indsatsområdet, varetages de taktiske opgaver af ambulancelederen.

ISL SUND's opgaver er at

- foretage den primære sundhedsfaglige vurdering i indsatsområdet, herunder vurdere antallet af tilskadekomne og potentielle skademønstre med henblik på fastlæggelse af det overordnede niveau for præhospital triage og behandling,
- lede sundhedsberedskabets indsats i indsatsområdet, herunder den samlede ambulanceindsats, øvrige læger fra akutlægebiler og akutlægehelikopter samt andet personale indsat fra sundhedsberedskabet,
- sikre løbende overblik over den sundhedsfaglige indsats i indsatsområdet,
- sikre afgivelse af løbende situationsrapporter til AMK,
- være ansvarlig for organisering og bemanning af behandlingsplads(-er) og udpege behandlingspladsleder(-e),
- være ansvarlig for koordineringen af patienttransport til sygehusene via AMK,
- yde sundhedsfaglig rådgivning til ISL POLITI og ISL BRAND,
- samarbejde med lægen fra Styrelsen for Patientsikkerhed, når denne er til stede,
- vurdere og beslutte behovet for indsættelse af psykosocialt personale i indsatsområdet (kriseteams) samt eventuelt behov for en koordinerende psykiatrisk kontakt-

person, betegnet KOP (KOP er en person fra psykiatrien med erfaring i ledelse, triage og koordination. KOP er ressourceperson for indsatsledelsen) og

- træffe beslutning om ophør af den sundhedsfaglige indsats i indsatsområdet.

4.6.2 Lægen fra Styrelsen for Patientsikkerhed

Denne læge vil typisk rådgive indsatsledelsen i forbindelse med CBRNE-hændelser eller andre hændelser, hvor personer kan være eksponeret for sundhedsskadelig påvirkning, f.eks. fra giftig røg.

Lægens opgaver er at

- afgrænse, på grundlag af de foreliggende oplysninger (eventuelt i samarbejde med det relevante ekspertberedskab), hvilken personkreds der i givet fald kan være eksponeret,
- beslutte, hvilke sundhedsmæssige foranstaltninger der bør iværksættes over for den eksponerede personkreds, evt. i samarbejde med øvrige ekspertberedskaber,
- informere registrerede personer og om nødvendigt andre på og i nærheden af et skadested om forholdsregler og sygdomsforebyggelse,
- beslutte eventuel behandling med forebyggende medicin,
- sikre kontakt til AMK og den på forhånd udpegede modtagelse eller afdeling i regionens sygehusvæsen, som eventuelt skal modtage syge eller personer med symptomer,
- give situationsmeldinger til såvel indsatsledelsen som til Sundhedsstyrelsen og Styrelsen for Patientsikkerhed samt AMK,
- medvirke til at udforme beredskabsmeddelelser og
- agere på epidemikommissionens vegne i tilfælde af karantæne eller ved tvangsindgreb i forbindelse med forekomst af almen farlig smitsom sygdom.

4.7 Radiokommunikation (SINE)

SINE (SIkkerhedsNEttet) er beredskabsaktørernes fælles system til beredskabskommunikation. SINE skal anvendes af beredskabsmyndighederne ved løsning af beredskabsmæssige opgaver. SINE skal desuden anvendes af private aktører, der løser beredskabsmæssige opgaver for beredskabsmyndighederne.

SINE sikrer effektiv og robust kommunikation og samarbejde internt i det enkelte beredskab og mellem de forskellige beredskabsaktører. Politiet, redningsberedskabet, sundhedsberedskabet, dele af forsvaret samt visse private aktører har således mulighed for at kommunikere med hinanden i hele landet over det fælles system.

Anvendelsen af SINE er især en fordel ved større eller mere komplekse hændelser, hvor flere beredskabsaktører (mange personer) skal arbejde sammen og koordinere indsatsen. SINE er dimensioneret, så der er kapacitet til fælles redningsindsatser ved større hændelser, og den indbyggede prioritering af taleopkald sikrer, at de livsvigtige

opkald altid kommer igennem. Ud over et radionet består SINE af brugernes radioer og ved nogle beredskaber kontrolrum (eller vagtcentraler), som kan bidrage til koordinering og styring af de forskellige indsatser.

For at udnytte SINE optimalt er der fastlagt procedurer for såvel intern som tværgående kommunikation. Disse procedurer bygger på en fastlagt nummerstruktur m.v., også betegnet kommunikationsarkitektur. Nummerstrukturen i SINE består overordnet af ni nummersiloer, som betegnes VPN (Virtual Private Network). VPN 1 - 8 er tildelt de enkelte beredskabsaktører, og VPN 9 anvendes til tværgående kommunikation mellem beredskabsaktørerne. I VPN 1 - 8 har hvert beredskab sin egen nummerserie.

VPN er fordelt som følger:

VPN 1: Politiet

VPN 2: Det kommunale redningsberedskab

VPN 3: Kommunerne

VPN 4: Forsvaret

VPN 5: Sundhedsberedskabet

VPN 6: Beredskabsstyrelsen

VPN 7: Andre beredskaber

VPN 8: Øvrige

VPN 9: Tværgående kommunikation

Hver radio, der er knyttet til SINE, har sit eget unikke identifikationsnummer (ISSI), som består af syv cifre. Første ciffer ligger fast og fortæller, hvilken VPN (beredskabsaktør), radioen tilhører. Andet og tredje ciffer angiver typisk, hvilket område radioen tilhører, f.eks. politikreds, redningsberedskab eller region. De sidste fire cifre i ISSI nummeret råder de enkelte beredskabsaktører selv over.

Tværgående kommunikation i VPN 9 foregår altid i skadestedssæt (SKS). Der er på landsplan 232 skadestedssæt fordelt på politikredsene, Rigspolitiet, Alarmcentralen for Storkøbenhavn m.fl. En række af skadestedssættene er reserveret til konkrete objekter (broforbindelser, lufthavne og Metroen i København) og der er en fællespulje for politikredsene, hvis der i en politikreds er behov for flere skadestedssæt end de tildelte. Der er en oversigt over fordelingen af skadestedssættene i bilag 4.

I hvert skadestedssæt er der 5 talegrupper (kanaler), der anvendes af forskellige funktioner i indsatsområdet.

Med opbygningen af SINE-systemet er det nødvendigt for alle beredskabsaktørernes ledere at have to radioer. Den ene anvendes til tværgående kommunikation i et skadestedssæt, og den anden anvendes til intern kommunikation i egen VPN.

Når der indtræffer en hændelse, hvor to eller flere myndigheder er involveret, skal politikredsen (politiets vagtcentral) tildele et skadestedssæt til hændelsen, som de involverede beredskabsaktører skal anvende til tværgående kommunikation. I Storkøbenhavn (politikreds 10 og 11) varetages denne opgave af Alarmcentralen for Storkøbenhavn.

Under normale forhold, dvs. i situationer hvor der ikke er tildelt skadestedssæt, og undervejs til en hændelse, hvor der er tildelt et skadestedssæt, er radioerne hos de enkelte beredskabsaktørers ledere indstillet på det skadestedssæt i politikredsen, som har det laveste nummer. Dette skadestedssæt betegnes "default skadestedssæt" og anvendes af ISL POLITI, ISL BRAND og ISL SUND til tværgående kommunikation fra modtagelse af en alarm og til fremmøde i indsatsområdet. Når de tre indsatsledere mødes i indsatsområdet, skiftes til det tildelte skadestedssæt.

Udover de 232 skadestedssæt på landsplan har hver politikreds fået stillet 6 assistance-skadestedssæt til rådighed (Københavns Politi har fået tildelt 12). Endvidere råder Nationalt Situations- og Operationscenter (NSIOC) over 22 assistance-skadestedssæt. Disse assistance-skadestedssæt anvendes f.eks. i forbindelse med ambulanceeskorte. Der er kun én talegruppe i hvert assistance-skadestedssæt. Tildelingen af assistance-skadestedssæt sker igennem den ansvarlige politikreds eller ved større hændelser og arrangementer igennem NSIOC (hvis der er brug for flere end de 6 (12), som hver politikreds har til rådighed).

4.8 Anvendelse af droner

Det kan i forbindelse med visse indsatser være relevant for redningsberedskabet at anvende droner med henblik på at få det nødvendige overblik over skadestedets udbredelse og karakter, herunder oplysninger om tilstedeværelsen og placeringen af eventuelle tilskadekomne. De indsamlede informationer kan anvendes til at skabe et bedre grundlag for en korrekt og forsvarlig indsættelse af redningsmandskabet.

Politiet kan også anvende droner i forbindelse med løsning af politimæssige opgaver, såsom gerningsstedsundersøgelse, overblik ved større uroligheder og eftersøgning af gerningsmænd.

I forbindelse med benyttelse af droner skal ISL POLITI koordinere og i samarbejde med den øvrige indsatsledelse vurdere behovet for anvendelse af droner og følsomheden af de indsamlede data. Indsatsledelsen skal løbende vurdere om anvendelsen af droner er nødvendig, hensigtsmæssig og sikkerhedsmæssigt forsvarlig. Droneføreren er ansvarlig for overholdelse af gældende regler og retningslinjer.

4.9 Etablering af helikopterlandingsplads

Ved indsættelse af regionernes akutlægehelikoptere og eventuelt forsvarets helikoptere vil det være nødvendigt at etablere en eller flere helikopterlandingspladser i eller i umiddelbar nærhed af indsatsområdet. Oprettelse af helikopterlandingsplads uden for indsatsområdet, skal denne sikres ved fornøden afspærring. Placeringen af helikopterlandingspladsen fastlægges af indsatsledelsen, mens politiet har ansvaret for selve etableringen af pladsen.

Ved udvælgelse af helikopterlandingspladsen tages udgangspunkt i følgende forhold:

- Terrænet skal være forholdsvis jævnt og fri for hindringer.
- Landingspladsen udvælges efter helikoptertypen, og landingsområdet skal være af tilstrækkelig hård beskaffenhed til at kunne bære den pågældende helikoptertype.
- Brændbart og løst materiel skal være fjernet fra området.
- Operationer fra landingsområdet må ikke påføre tredjemand unødvendige gener.
- Til landingspunktet skal der være en til- og fraflyvningskorridor uden forhindringer, hvis retning vil være afhængig af den fremherskende vindretning og således, at lav overflyvning af personer, bygninger og materiel så vidt muligt undgås.

Piloten træffer selv afgørelse om, hvorvidt en ønsket landing kan udføres på den udpegede plads under hensyn til de flyvesikkerhedsmæssige bestemmelser, der er gældende for helikopteren. Ved ankomst til landingspunktet vil helikopteren normalt overflyve dette for at rekognoscere. Findes stedet ikke umiddelbart egnet, vil piloten selv finde en egnet plads så nær den oprindelige som muligt.

Helikopteren kommunikerer under fremflyvning med ISL POLITI via SINE.

5 Større, komplekse og særlige hændelser

5.1 Generelt

Hovedprincipperne for indsatsledelse, der anvendes ved de almindeligt forekommende hændelser, ændres principielt ikke, når der er tale om større, komplekse, længerevarende eller flere samtidige hændelser.

Da der kan være en glidende overgang mellem almindeligt forekommende og større eller mere komplekse hændelser, er det nødvendigt, at indsatsledelsen fra starten og løbende gennem indsatsen aktivt reflekterer over, hvilke forskellige retninger en hændelse kan udvikle sig i, og om det kan skabe behov for at forstærke den samlede ledelsesstruktur.

Det samlede opgavesæt for den enkelte indsatsleder kan således være – eller udvikle sig til at være – så omfattende, at der kan være behov for at styrke ledelsesapparatet i indsatsområdet. Derudover kan der være behov for at etablere en række yderligere ledelsesfunktioner og samarbejdsfora på det lokale eller regionale niveau, dvs. i de enkelte sektors bagland, for at lede den samlede indsats og understøtte denne i indsatsområdet.

I indsatsområdet kan der ud over kommandostadet (KST) være tale om at etablere følgende stabsfunktioner:

- Redningsberedskabets stab (sektorspecifik stab), se punkt 5.2.1
- Sundhedsberedskabets stab (sektorspecifik stab), se punkt 5.2.2

På det lokale eller regionale niveau kan følgende stabe etableres:

- Den lokale beredskabsstab (LBS) (tværgående stab under politiets ledelse), se punkt 5.3.4
- Kommandostationen (KSN) (politiets sektorspecifikke stab), se punkt 5.3.1
- Redningsberedskabets og/eller den kommunale krisestab (sektorspecifik stab), se punkt 5.3.2
- Akut Medicinsk Koordinationscenter (AMK) og regionens krisestab (sektorspecifikke stabe), se punkt 5.3.3

5.2 Stabsarbejde i indsatsområdet

5.2.1 Redningsberedskabets ledelse ved større hændelser

I forbindelse med større, længerevarende eller mere komplekse hændelser kan ISL BRAND have behov for at udvide ledelsesstrukturen eller etablere en stab for at understøtte ledelsen af den tekniske indsats på skadestedet.

Udvidelse af ledelsesstrukturen

I situationer, hvor et skadested har en større geografisk udstrækning eller kompleksitet, kan ISL BRAND vælge at opdele det samlede skadested i flere skadesteder.

ISL BRAND kan udpege en selvstændig leder for indsatsen på det enkelte skadested. Lederen af det enkelte skadested – benævnt skadestedsleder – skal så vidt mulig være indsatslederuddannet.

De enkelte skadestedsledere er underlagt ISL BRAND, der med denne udvidede ledelsesstruktur fortsat bevarer den overordnede ledelse af den samlede tekniske indsats. Skadestedslederen varetager ledelsen af den tekniske indsats på det enkelte skadested.

En holdleder, der ikke er indsatslederuddannet kan alene udpeges til skadestedsleder (teknisk leder) på et skadested, hvor kun ét hold (dvs. holdlederens eget hold) er indsat. Det er endvidere en forudsætning, at der på det pågældende skadested ikke foregår tværfagligt samarbejde med andre myndigheder på et ledelsesniveau, der er højere end holdlederens niveau.

Udvidelse af ledelsesstrukturen med flere skadestedsledere kan også være relevant i situationer, hvor ISL BRAND vil angribe en større hændelse fra flere sider uden at opdele det samlede skadested i flere mindre skadesteder. Det kan f.eks. være tilfældet ved en større togulykke, hvor der skal indsættes styrker fra to sider, men hvor de to indsatsstyrker ikke er i direkte fysisk kontakt på grund af banelegemets adskillelse af de mulige adgangsveje.

Der kan også i situationer, hvor et større skadested ikke er opdelt i flere mindre skadesteder, være behov for at udpege en skadestedsleder, således at ISL BRAND kan fokusere på det tværfaglige samarbejde i indsatsledelsen.

Etablering af en stab

Ved ledelsen af større indsatser vil ISL BRAND typisk også have behov for at etablere en stab, som bistår med at gennemføre den tekniske indsats. Stabens opgaver kan eksempelvis være:

- Dokumentation
- Fremadrettet planlægning af den tekniske indsats
- Logistik
- Kommunikation med de indsatte mandskaber

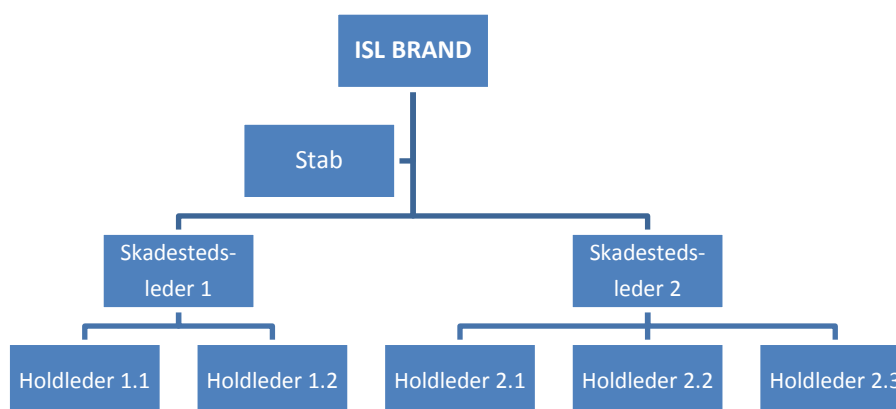
Dokumentation af hændelser og logistiske opgaver kan med fordel varetages af personel med en beredskabsfaglig lederuddannelse.

Staben bør endvidere bestå af en eller flere radiooperatører og/eller plottere, der giver ISL BRAND bedre mulighed for at varetage de nødvendige ledelsesmæssige opgaver. Af samme årsag bør en radiooperatør varetage radiokommunikationen for ISL BRAND, så denne har større frihed til at samarbejde med den øvrige indsatsledelse samtidig med den overordnede ledelse af den tekniske indsats på skadestedet.

Staben kan enten oprettes i KST eller i en selvstændig lokalitet i umiddelbar nærhed af KST. Nogle redningsberedskaber har et køretøj, som betegnes kommandopost (KDOP), der kan anvendes som arbejdsplads for staben, og eventuelt – efter aftale med politiet – som KST.

Ledeshierarkiet i indsatsområdet kan ved udvidelse af ledelsesstrukturen og etablering af en stab principielt beskrives således:

Det skal bemærkes, at det i denne situation er en forudsætning, at de to skadestedsledere er indsatslederuddannede, da de hver især varetager ledelsen af flere hold.

5.2.2 Sundhedsberedskabets ledelse ved større hændelser

I forbindelse med større hændelser med mange tilskadekomne kan der være indsat mange enheder fra sundhedsberedskabet. Der kan i en sådan situation være behov for at etablere flere behandlingspladser som følge af skadestedets størrelse eller antallet af skadesteder.

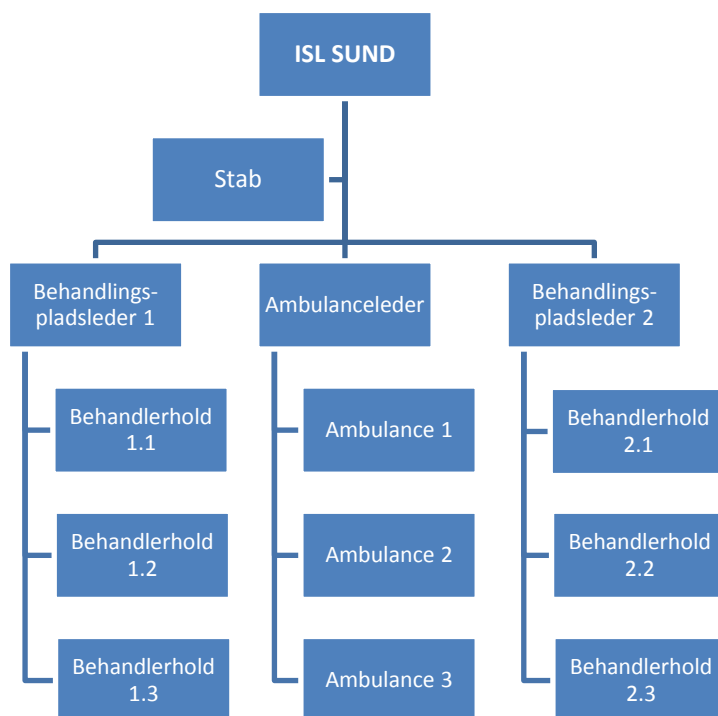
Der kan også være behov for at oprette en stabsenhed til at varetage opgaver som:

- Dokumentation
- Fremadrettet planlægning af den sundhedsfaglige indsats
- Logistik
- Kommunikation med AMK, ambulanceleder og behandlingspladsleder(e)

Stabsenheden kan enten oprettes i KST eller i en selvstændig lokalitet i umiddelbar nærhed af KST.

En radiooperatør bør endvidere varetage radiokommunikationen for ISL SUND, så denne har større frihed til at samarbejde med den øvrige indsatsledelse samtidig med den overordnede ledelse af den samlede sundhedsfaglige indsats.

Det præhospitale ledeshierarki i indsatsområdet kan principielt beskrives ved følgende diagram:

Behandlingspladsleder

Til hver behandlingsplads udpeger ISL SUND en behandlingspladsleder, som typisk vil være en præhospital akutlæge. Behandlingspladslederens lægeassistent kan med fordel varetage opgaven som dennes radiooperatør.

Behandlingspladslederen har ansvaret for det på behandlingspladsen indsatte præhospitale personale. Dette kan bestå af:

- En eller flere akutlægebilsbesætninger (præhospital akutlæge og lægeassistent)
- Ambulancepersonale (paramedicinere, ambulancebehandlere og ambulanceassistenter)

Der kan indsættes yderligere hjælpere, f.eks. fra Beredskabsstyrelsen, det kommunale redningsberedskab, herunder frivillige, eller hjemmeværnet. Disse vil også være underlagt behandlingspladslederen.

Det er behandlingspladslederens opgave at

- indrette behandlingspladsen på aftalt sted,
- sørge for, at behandlingspladsen indrettes hensigtsmæssigt, typisk med
  - triageområde
  - nødbehandlingsområde
  - områder til patienter i de tre kategorier 1 (rød), 2 (gul) og 3 (grøn),
- udpege en triageansvarlig akutlæge eller paramediciner,
- varetage ledelsen af det medicinske arbejde på behandlingspladsen,
- holde ISL SUND løbende orienteret om status og ressourcebehov på behandlingspladsen,
- sikre, at lettere tilskadekomne, som er i stand til at gå selv, omvisiteres til opsamlingssted, idet behandlingspladsen reserveres til liv- og førlighedstruede patienter,
- sikre en hensigtsmæssig fordeling og anvendelse af tilgængeligt læge- og ambulancepersonale,
- sikre tilstrækkelige ambulanceressourcer til at forestå transport og eventuel fortsat behandling af patienter fra behandlingspladsen til sygehusene,
- aftale behandlings- og triageniveau med ISL SUND,
- udnævne logførere, der sammen med ambulancelederen fører behandlingspladslog og fordelingsskema, og
- koordinere med AMK vedrørende visitationen af de enkelte patienter.

Det er af stor betydning, at man på behandlingspladsen er i stand til at yde den nødvendige og uopsættelige behandling samtidig med, at man holder fokus på at gøre patienternes tid i indsatsområdet så kort som mulig.

Ambulanceleder

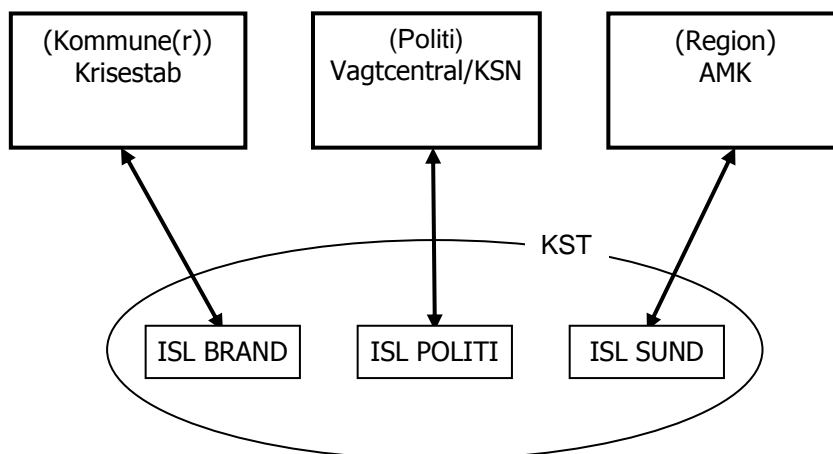
Ambulancelederen, som typisk er den mest erfarne ambulancebehandler på først ankomne ambulance, har ansvaret for logistikstyring af ambulancerne i indsatsområdet, herunder at udpege ambulancemandskab til bemanning af behandlingsplads, fremkalde ambulancer fra opmarchområdet, logføre den besluttede visitation fra behandlingspladsen og medvirke til at sikre, at der udføres en korrekt visitation.

5.3 Stabsarbejde på det lokale og regionale niveau

I forbindelse med større eller mere komplekse hændelser kan der være behov for, at de enkelte sektors bagland støtter op omkring den igangværende indsats og i samarbejde med indsatsledelsen løser en række forskellige opgaver. Der kan eksempelvis være tale om langsigtet planlægning og styring af myndighedens samlede indsats, samarbejde med andre myndigheder og forvaltninger, kommunikation til offentligheden, logistik, dokumentation m.v.

Denne støtte vil blive ydet gennem sektorernes egne ledelsesstrukturer på lokalt og regionalt niveau eksempelvis politiets kommandostation (KSN), den kommunale krise-

stab eller regionens akutmedicinske koordinationscenter (AMK). Det er de enkelte sektorer, der træffer beslutning om, hvorvidt de har behov for at etablere deres egen ledelsesstruktur i baglandet.

Principskitse med et eksempel på ledelses- og samarbejdsfora på det lokale og regionale niveau. Scenariet kunne være et større skadested med mange tilskadekomne. Pilene angiver kommandoveje mellem indsatsområdet og baglandet. Derudover vil der være koordinering på tværs af enhederne i baglandet.

På det lokale eller regionale niveau sker den tværfaglige koordinering mellem de involverede aktører i de lokale beredskabsstabe, mens den på det nationale niveau sker i den nationale operative stab (NOST). Derudover kan der i de enkelte sektors ledelsesstrukturer indgå forbindelsespersoner fra andre myndigheder. Forbindelsespersonerne har til opgave at sikre rettidig udveksling af information mellem myndighederne.

5.3.1 Kommandostationen (KSN)

KSN etableres, når der vurderes at være behov for overordnet koordinering af den samlede politimæssige indsats. Kommunale forbindelsespersoner kan indgå i KSN. Endvidere kan forbindelsespersoner fra andre myndigheder efter en konkret vurdering indgå i KSN, når den lokale beredskabsstab ikke er indkaldt.

KSN's overordnede opgaver er at

- iværksætte og prioritere politiets indsats, herunder forberedelse og udsendelse af én eller flere ISL POLITI, afhængig af hændelsens udbredelse eller antallet af indsatsområder,
- iværksætte strafferetlig efterforskning og undersøgelse og
- koordinere den samlede indsats, herunder at
  - understøtte ISL POLITI,
  - iværksætte logistiske tiltag, dokumentation m.v.,
  - rekvirere assistance fra og etablere kontakt til andre myndigheder og enheder, som ikke indgår i indsatsen,

- anvise og sikre ambulanceveje uden for indsatsområdet,
- identificere og registrere savnede, tilskadekomne og omkomne,
- underrette pårørende,
- deltage i oprettelse af evakuerings- og pårørendecenter (EPC),
- informere pressen og borgerne og
- iværksætte sirenevarsling og udsendelse af beredskabsmeddelelser i samråd med indsatsledelsen.

5.3.2 Redningsberedskabets og/eller den kommunale krisestab

Den kommunale krisestab indkaldes ved større, længerevarende hændelser, der involverer flere kommunale forvaltninger. Betegnelsen den kommunale krisestab er ikke en officiel betegnelse som en række af de andre anvendte betegnelser, f.eks. KST, KSN og AMK. Nogle kommuner kan således have valgt en anden betegnelse for denne kommunale krisestyringsenhed.

Krisestaben har til opgave at understøtte den tekniske indsats i indsatsområdet samt at koordinere øvrige kommunale opgaver i relation til den igangværende indsats, f.eks. kommunikation til offentligheden, omprioritering af de samlede kommunale opgaver, omfordeling af kommunale ressourcer samt indkvartering og forplejning af evakuerede m.fl.

I den kommunale krisestab vil typisk indgå repræsentanter for relevante kommunale forvaltninger, og arbejdet i staben vil normalt blive ledet af en kommunaldirektør eller beredskabsdirektøren/beredskabschefen.

Såfremt der er behov herfor, kan andre sektorer indgå i krisestaben, f.eks. politiet eller sundhedsberedskabet, eventuelt blot med forbindelses- eller kontaktpersoner.

Krisestaben indkaldes på baggrund af tilbagemeldinger fra ISL BRAND om hændelsens omfang og forventede udvikling, men kan også indkaldes på anmodning fra andre, der er berørt af indsatsen, f.eks. en kommunes socialforvaltning i tilfælde af, at dennes daglige opgaver belastes ekstraordinært på grund af hændelsen.

5.3.3 Akut Medicinsk Koordinationscenter (AMK) og regionens krisestab

Ved større, ekstraordinære hændelser har AMK ansvaret for ledelsen af det regionale sundhedsberedskabs samlede indsats, dvs. den præhospitale indsats og den tværgående indsats på regionens sygehuse. Regionen kan etablere en krisestab med kommunikations- og presseberedskab. Krisestaben, som AMK bistår, har til opgave at lede og understøtte regionens sundhedsfaglige indsats både uden for sygehus og mellem regionens sygehuse.

AMK formidler endvidere information via eget kommunikations- og presseberedskab, der etableres i AMK eller andet centralt sted i regionen. AMK er repræsenteret i den

lokale beredskabsstab og eventuelt i den kommunale krisestab afhængig af hændelsen.

I situationer med flere indsatsområder refererer hvert indsatsområdes ISL SUND selvstændigt til AMK.

5.3.4 Den lokale beredskabsstab (LBS)

I hver af landets 12 politikredse er der etableret en LBS, som varetager tværgående koordination og samarbejde ved ekstraordinære hændelser og større planlagte begivenheder inden for politikredsens område. LBS har et strategisk og et operationelt niveau, jf. afsnit 2.1.2.

Den koordinerende rolle er aktuel både før, under og efter en hændelse, dvs. fra forberedelses- og planlægningsfasen, gennem indsatsfasen, og indtil beredskabet kan reduceres, og den egentlige genopretningsfase iværksættes. Den enkelte politikreds varetager desuden, i tæt samarbejde med stabens øvrige medlemmer, opgaven med at sikre evaluering og erfaringsopsamling af stabens virke i konkrete situationer.

Ved ekstraordinære hændelser, der berører flere politikredse, kan Rigspolitichefen – hvis kredsene ikke forinden selv har indgået aftale herom – udpege en lokal beredskabsstab (politikreds) som ansvarlig for indsatsen.

De faste medlemmer i den lokale beredskabsstab er politiet, forsvarets landsdelsregion, Beredskabsstyrelsens beredskabscenter, regionernes sundhedsberedskab samt det kommunale redningsberedskab. Det påhviler det strategiske niveau i de enkelte lokale beredskabsstabe at fastlægge den endelige sammensætning af staben på både strategisk og operationelt niveau for så vidt angår repræsentanterne for det kommunale beredskab (redningsberedskab og kommuner). Ad hoc-medlemmer fra andre relevante myndigheder samt private aktører kan afhængig af den konkrete situation ligeledes indgå i den lokale beredskabsstab.

Hver enkelt myndighed, der er repræsenteret i den lokale beredskabsstab, deltager med egen kompetence i overensstemmelse med sektoransvarsprincippet.

5.4 Sikkerhedshændelser

En hændelse kan betragtes som en sikkerhedshændelse, når en anmeldelse omhandler f.eks.:

- Eksplosion med omfattende ødelæggelse.
- Flere personer, der inden for et snævert geografisk område bliver syge, bevidstløse eller dør,
- Mistænkelige forhold på lokaliteter og mod personer, der kunne danne rammen om en gidseltagning eller en terrorhændelse.

- Vedvarende og omfattende skyderier.
- Angreb på symbolmål som f.eks.: synagoger, moskeer, myndighedspersoner, trafikknudepunkter og lignende.
- Angreb på et eller flere ubeskyttede civile mål.
- Andre voldsomme hændelser.

En sikkerhedshændelse vil typisk være uvarslet og præget af stor kompleksitet og kan kræve indsættelse af specialkompetencer. Politiet vil have ansvaret for at vurdere risikoen for konfrontation med eventuelle gerningsmænd.

På baggrund af den tilgængelige information beslutter politiets vagtcentral, om en hændelse skal betragtes som en sikkerhedshændelse, og formidler i givet fald beslutningen videre til de øvrige beredskabsaktører, herunder indsatsledelsen.

5.4.1 Første møde i indsatsledelsen og dennes situationsbedømmelse

Inden enheder indsættes ved en sikkerhedshændelse, skal indsatsledelsen sikre, at der afholdes et første møde i indsatsledelsen i et sikkert område, hvor de helt basale og nødvendige dispositioner eller forholdsregler aftales, jf. afsnit 4.2.2.

Derudover skal følgende særlige forhold være aftalt:

- Fastlæggelse af kørevej og eskortering.
- Fastlæggelse af alarmeringspunkter, som indsatspersonellet skal søge til i tilfælde af en tilbagetrækning fra indsatsområdet.
- Klarlæggelse og beskyttelse af eventuelle enheder i indsatsområdet.

5.4.2 Operationsområde

Politiet kan etablere et operationsområde, der er et geografisk afgrænset område, inden for hvilket en indsats kan være forbundet med risiko for konfrontation med gerningsmænd eller lignende. Beslutningen om etablering af et operationsområde skal af politiet videreformidles til øvrige aktører.

De indsatte enheders indsatsledere skal vurdere indsættelsen af personale og sikre koordinering med politiet i overensstemmelse med den fastlagte fælles situationsforståelse. ISL POLITI træffer beslutning om iværksættelse af nødvendige foranstaltninger for at sikre de indsatte enheder i operationsområdet, herunder beslutning om evt. eskortering, observationsposter og bevogtning.

5.4.3 Indsats i områder med risiko for kontakt med gerningsmænd

Ved hændelser, hvor politiet eftersøger en eller flere farlige (bevæbnede) gerningsmænd i et område, er det væsentligt, at tilskadekomne modtager den nødvendige sundhedsfaglige og livreddende hjælp, ligesom der skal sættes ind mod brand, sammenstyrtning eller lignende i den indledende kritiske periode.

Indsatsen i et sådant område beror på ISL POLITI's vurdering af sikkerheden i området, idet ISL POLITI ved vurderingen anvender følgende zoneinddeling af området:

Rød zone

Den del af området, hvor risikoen for kontakt med en farlig gerningsmand vurderes at være høj, da ISL POLITI har konkret viden om, at gerningsmanden befinder sig her og udgør en direkte fare for beredskabsaktørerne. Indsatsledelsen kan kun i helt særlige tilfælde iværksætte en tværfaglig indsats med fokus på livredning og evakuering. Den konkrete tværfaglige indsats skal nøje vurderes i forhold til sikkerheden for beredskabsaktørerne.

Gul zone

Den del af området, hvor risikoen for kontakt med en farlig gerningsmand vurderes at være middel, da en farlig gerningsmand har været eller kan søge hen i området. Efter en konkret sikkerhedsvurdering af ISL POLITI, gennem samarbejde og koordination i indsatsledelsen samt under anvendelse af beredskabernes forskellige kompetencer, iværksættes en fælles øjeblikkelig tværfaglig indsats med fokus på livredning og evakuering.

Grøn zone

Den del af området, hvor risikoen for kontakt med en farlig gerningsmand vurderes at være lav, da en farlig gerningsmand ikke umiddelbart har været eller formodes at søge hen i området. Der kan uden videre iværksættes en tværfaglig indsats under hensyntagen til forholdsreglerne for indsættelse ved en sikkerhedshændelse.

Organiseringen af indsatsområdet vil bero på indsatsledelsens situationsbillede, situationsbedømmelse og samarbejde. Etablering af et traditionelt indsatsområde med alle dets faciliteter kan vise sig yderst udfordrende ved en sikkerhedshændelse. Det kan f.eks. være for farligt at etablere en behandlingsplads i områder, hvor politiet eftersøger en eller flere farlige gerningsmænd og ikke har ressourcer til at beskytte de øvrige beredskabsaktører. Det kan i sådanne tilfælde være nødvendigt at flytte tilskadekomne til et sikkert område, hvor de kan modtage den nødvendige førstehjælp.

ISL BRAND vil ved sikkerhedshændelser ikke – som under normale forhold – have det overordnede ansvar for den tekniske indsats, idet ISL POLITI har ansvaret for den overordnede taktiske styring af indsatsen, herunder ansvaret for, at den tekniske indsats iværksættes og gennemføres. Dette sker efter aftale med ISL BRAND, som også skal bidrage med at vejlede ISL POLITI om den faktiske udførelse af indsatsen. Hvilket mandskab, der skal gennemføre indsatsen, må bero på en konkret vurdering i den enkelte situation af den samlede indsatsledelse.

Inden det vurderes og beslutes, at en given hændelse skal betragtes som en sikkerhedshændelse, kan der være iværksat en indsats i et eller flere områder, hvor det senere vurderes, at der er høj eller middel risiko for kontakt med en farlig gerningsmand. I den situation må det på baggrund af indsatsledelsens konkrete vurdering beslutes, om indsatsen kan fortsætte under politiets beskyttelse, eller om indsatspersonalet skal trækkes ud af området.

5.4.4 Planlægning

Der bør lokalt og regionalt for samtlige relevante beredskabsaktører udarbejdes koordinerede indsatsplaner i henhold til nationale retningslinjer, som kan anvendes i forbindelse med sikkerhedshændelser.

5.5 Større uroligheder og demonstrationer

Ligesom ved sikkerhedshændelser kan politiet også ved større uroligheder m.v. oprette et eller flere operationsområder. Politiet vil udpege et kontaktpunkt for øvrige beredskabsaktører uden for operationsområdet, hvorfra den videre indsats koordineres.

Med fastlæggelsen af operationsområdet kan politiets operationsledelse træffe beslutning om, at ingen politipatruljer må sendes ind – eller på eget initiativ køre ind – i området, medmindre der foreligger udtrykkelig tilladelse fra operationsledelsen. Tilladelsen skal koordineres med ISL POLITI og kan være betinget af iværksættelse af nødvendige foranstaltninger for at sikre politipatruljen i operationsområdet, herunder beslutning om evt. eskortering, observationsposter og bevogtning.

Tilsvarende fremgangsmåde skal af sikkerhedsmæssige grunde anvendes i situationer, hvor de øvrige beredskabsaktører har behov for adgang til operationsområdet, og hvor livreddende opgaver naturligvis har den højeste prioritet.

Bilag

Bilag 1 Fagtermer

Akut Medicinsk Koordinationscenter (AMK)

Den funktion i en region, der varetager den operative ledelse og koordinering af den samlede sundhedsfaglige indsats ved større ulykker eller katastrofer. AMK er indgangen, herunder kommunikationsmæssigt, til hele regionens sundhedsvæsen.

Alarmcentral

Den lokalitet, hvor 1-1-2 alarmopkald modtages. På grundlag af modtagne oplysninger vurderer og iværksætter alarmcentralen alarmering af de relevante beredskaber.

Alarmeringspunkt

Et af indsatsledelsen forud defineret punkt, hvor indsatspersonel kan søge til, f.eks. ved behov for en akut rømning af et område i forbindelse med en sikkerhedshændelse.

Ambulancevej

En af politiet fastlagt rute, hvor politiet sikrer ambulancernes uhindrede kørsel til og fra skadestedet/behandlingspladsen, dvs. sørger for friholdelse af veje og trafikregulering.

AMK-vagtcentral

Regionens vagtcentral, som modtager alle sundhedsmæssige opkald fra alarmcentralen (1-1-2), varetager visitation og disponering af relevante præhospitale ressourcer og yder sundhedsfaglig vejledning og rådgivning. Regionens vagtcentral er fysisk lokaliseret sammen med AMK.

Behandlingsplads

Den facilitet i nærheden af et skadested, hvortil tilskadekomne, der anses for at have behov for akut behandling og efterfølgende transport til sygehus, bringes. Behandlingspladsen udpeges af indsatsledelsen, mens den overordnede ledelse af arbejdet på pladsen varetages af ISL SUND.

CBRNE-ekspertberedskaberne

Der er etableret særlige beredskaber ved flere myndigheder, som kan assistere de øvrige beredskabsaktører ved hændelser, hvor kemiske (C), biologiske (B), radiologiske (R), nukleare (N) og/eller eksplosive stoffer (E) er involveret.

Endelig indsats

Den indsats, der iværksættes med henblik på at afslutte løsningen af beredskabets opgaver.

Evakuerings- og pårørendecenter (EPC)

En bygning eller anden vejrbestandig lokalitet til placering af uskadte evakuerter, som efter registrering kan få umiddelbar kontakt med myndigheder, andre ressourcepersoner og pårørende. Endvidere kan pårørende til tilskadekomne og døde gennem EPC få umiddelbar kontakt med myndigheder og andre ressourcepersoner. I tilfælde af større, psykisk belastende hændelser kan evakuerter og pårørende i EPC få kontakt til personale, der kan yde psykosocial støtte eller behandling. De forskellige funktioner vil typisk blive placeret i indbyrdes adskilte lokaler. EPC er underlagt politiets koordinerende ledelse.

Fareområde

Det område eller den lokalitet inden for indre afspærring, hvor der er en konkret fare for personer. Fareområdet, som typisk forekommer ved CBRNE-hændelser, kraftig røgudvikling eller fare for sammenstyrtning, fastlægges af ISL BRAND, der også har ansvaret for redning og evakuering af personer i fareområdet. Ved CBRNE-hændelser fastlægges fareområdet i samarbejde med det relevante ekspertberedskab, og det vil være angivet ved en sikkerhedsafstand. Kun personel med særligt beskyttelsesudstyr skal som udgangspunkt have adgang til dette område.

Førsteindsats

Den foreløbige indsats, der tilsigter at yde en første hjælp til tilskadekomne og umiddelbart truede personer samt at hindre udbredelse af en skade. Når førsteindsatsen er iværksat, har indsatsledelsen mulighed for at gennemføre en nøjere rekognoscering af hele skadestedet med henblik på iværksættelsen af den endelige indsats.

Gerningsstedsafspærring

Den afspærring af et gerningssted efter f.eks. en bombesprængning, som politiet etablerer for at sikre fragmenter og andre spor fra sprængningen. Afspærringen etableres af hensyn til sporsikring og vil typisk – afhængigt af geografien – blive placeret ca. 200 m fra sprængningsstedet. Der sikres køreveje til indre afspærring af hensyn til redningsindsatsen, idet livreddende indsats altid går forud for sporsikring. Gerningsstedsafspærringen berører ikke indre afspærring og bevogtes særskilt af politiet

Indkvarteringsområde

Et område eller en lokalitet hvor evakuerede og andre nødstedte modtages, indkvarteres og forplejes.

Indre afspærring

Afgrænsning af skadestedet. Inden for indre afspærring arbejder redningsberedskabet. Derfor vil redningsberedskabets køretøjer som oftest også være placeret inden for indre afspærring.

Indsatsledelsen

Indsatsledelsen er det samarbejdsforum, hvor relevante ledere indgår, og som under koordination af politiet har det overordnede ledelsesmæssige ansvar for gennemførelsen af en beredskabsmæssig indsats. Grundstammen i indsatsledelsen udgøres af indsatslederne fra politiet, redningsberedskabet og sundhedsberedskabet.

Indsatsleder Brand (ISL BRAND)

Den person fra det kommunale redningsberedskab (brandvæsenet), der varetager den tekniske og taktiske ledelse af indsatsen på et skadested, og som har det overordnede ansvar for alle indsatte enheders sikkerhed inden for indre afspærring. ISL BRAND udøver sin kommando gennem holdlederne, herunder tillige holdledere eller tilsvarende fra udefra kommende enheder.

Betegnelsen Indsatsleder Brand anvendes officielt i dag, da det er en betegnelse som gennem årene har været anvendt i praksis og er en mere mundret betegnelse end den tidligere anvendte Indsatsleder Redningsberedskab.

Indsatsleder Politi (ISL POLITI)

Den person fra politiet, der varetager den koordinerende ledelse af den samlede indsats i et indsatsområde og den polititaktiske ledelse inden for indsatsområdet. ISL POLITI har også kommandoen over alle indsatte enheder fra politiet.

Indsatsleder Sund (ISL SUND)

Den læge fra sundhedsberedskabet, der varetager ledelsen af den sundhedsfaglige indsats, og som har kommandoen over alle indsatte enheder fra egen sektor i et indsatsområde. ISL SUND koordinerer den præhospitale indsats med AMK-vagtcentralen og udøver sin ledelse gennem en eller flere behandlingspladsledere og ambulancelederen.

Indsatsområde

Det samlede område, hvor en beredskabsmæssig indsats foregår. Indsatsområdet er således indsatsledelsens arbejds- og ansvarsområde. Indsatsområdet afgrænses af den ydre afspærring. Se også skadested.

Kommandostade (KST)

Den fælles ledelses- og kommunikationsplatform i indsatsområdet, hvorfra den samlede beredskabsmæssige indsats ledes, og hvorfra der opretholdes kontakt til over-

ordnede og sideordnede beredskabsmyndigheder eller organisationer. Kommandostationen oprettes og ledes af politiet og vil typisk være indsatsledelsens samlingssted.

Kommandostation (KSN)

Den lokalitet, typisk på politistationen, hvorfra politiet udøver den koordinerende ledelse på operationelt niveau. Ved større hændelser sker dette i samarbejde med relevante aktører.

Kommunal krisestab

Den stab, som en eller flere kommuner – eller eventuelt et fælleskommunalt redningsberedskab – kan etablere med henblik på at understøtte den tekniske indsats på skadestedet samt koordinere kommunens øvrige opgaver i relation til en igangværende beredskabsmæssig indsats. Betegnelsen er ikke en officiel betegnelse som andre af de anvendte betegnelser, f.eks. KST, KSN og AMK, hvorfor nogle har valgt en anden betegnelse for denne kommunale krisestyingsenhed.

Kontaktpunkt

Et udpeget sted umiddelbart ved eller i indsatsområdet, hvor tilkaldte styrker møder og vejledes om det videre indsatsforløb, herunder fremkørsel til opmarchområdet.

Koordinerende ledelse

Politidirektøren har ved større ulykker og katastrofer ansvaret for, at den samlede indsats koordineres således, at den foregår så effektivt som muligt. Den koordinerende ledelse indtræder efter politiets beslutning i tilfælde af hændelser, der kræver indsats af flere myndigheder.

Kørevej

Den angivne rute, som beredskabets enheder skal følge fra kontaktpunkt til opmarchområde eller skadestedet/indsatsområdet.

Lokal beredskabsstab (LBS)

Den bredt sammensatte stab, der er etableret i hver politikreds, til at varetage den koordinerede anvendelse af relevante beredskabsaktørers ressourcer i tilfælde af større ulykker og katastrofer. Staben fungerer endvidere som permanent forum for samarbejde og koordination mellem disse aktører. Staben kan nedsættes på strategisk og operationelt niveau.

På begge niveauer indgår repræsentanter for politikredsen, som leder af staben, de kommunale redningsberedskaber, regionens sundhedsberedskab, totalforsvarsregionen og Beredskabsstyrelsens regionale beredskabscenter. Der kan endvidere tilknyttes andre relevante beredskabsmyndigheder. På det operative niveau kan der efter behov indgå repræsentanter for virksomheder.

Markeringsvest

Overtræksvest, der ved hjælp af farvemarkering og påskrift angiver en persons tilhørsforhold og funktion. Se nærmere i bilag 3.

Mødested

Det sted, hvor lederne fra politiet, redningsberedskabet og sundhedsberedskabet har aftalt at mødes, såfremt dette ikke sker på KST.

Operationsområde

Et afgrænset område, hvor der foregår eller skal foregå en isoleret politimæssig indsats, som udføres af særligt uddannet politipersonale. Et operationsområde oprettes ved en hændelse, som i indhold og/eller omfang udgør en særlig fare for mennesker eller værdier.

Opmarchområde

Parkeringsområde for endnu ikke indsatte køretøjer, materiel og mandskab. Opmarchområdet bemannes af politiet med en opmarchleder og en repræsentant for redningsberedskabet som opmarchassistent (særlig viden om redningsberedskabets køretøjer og materiel).

Opsamlingssted

Et sted, hvortil fysisk uskadte og lettere tilskadekomne personer ("gående") bringes med henblik på registrering og eventuel førstehjælp. Opsamlingsstedet udpeges af indsatsledelsen og henhører under politiets koordinerende ledelse.

Præhospital indsats

Sundhedsberedskabets behandling af tilskadekomne før ankomst til sygehus.

Responstid (redningsberedskabet)

Den tid, der går fra alarmcentralen har afgivet alarmerne, til redningsberedskabet er fremme på skadestedet.

Responstid (sundhedsberedskabet)

Den tid, der går fra den tekniske disponent på regionens AMK-vagtcentral modtager opgaven fra den sundhedsfaglige visitator, til en ambulance er fremme på skadestedet/hos patienten.

Ressourceperson

En person, som på grund af sin uddannelse, viden eller praktiske færdigheder kan fremkomme med oplysninger til indsatsmandskabet eller på anden måde kan bidrage til at løse opgaverne i forbindelse med en beredskabsmæssig indsats.

En ressourceperson kan også være en person, som har gjort konkrete observationer, der kan være relevante for den beredskabsmæssige indsats.

Samlingssted for døde

Et sted, hvor døde midlertidigt kan placeres. Stedet skal være forsvarligt indrettet til anbringelse af både de personer, som antages at være døde, og de personer, hvis skader eller kvæstelser gør det åbenbart for alle, at døden er indtruffet. Placering af samlingssted for døde udpeges af indsatsledelsen og henhører under politiets koordinerende ledelse. Politiet har ligeledes ansvaret for bevogtning af stedet.

Sikkerhedshændelse

En hændelse, hvor personer kan være kommet til skade eller være udsat for særlig fare som følge af eksplosion, skyderi eller lignende.

SINE

SINE (SIkkerhedsNEttet) er det fælles radiokommunikationssystem for alle beredskabsaktørerne, der samtidigt kan anvendes inden for de enkelte beredskaber og på tværs af beredskaberne.

Situationsmelding

Melding om situationen i indsatsområdet. Meldingen danner grundlag for beslutning om justering af indsatte enheders størrelse, herunder indsættelse af yderligere enheder.

Skadested

Det samlede område, som dels omfatter den lokalitet, hvor der er indtruffet en skade, dels redningsberedskabets arbejdsområde. Skadestedet er således ISL BRAND's ansvarsområde. Skadestedet afgrænses af den indre afspærring. Se også indsatsområde.

Skadestedsleder

Ved større hændelser kan ISL BRAND vælge at opdele skadestedet i flere mindre skadesteder med hver sin leder. Denne betegnes skadestedsleder. Skadestedslederen har ansvaret for den tekniske/taktiske indsats på det enkelte skadested, men er underlagt ISL BRAND, hvorigennem også eventuel assistance skal rekvireres.

Teknisk ledelse

Redningsberedskabets ledelse af den tekniske og taktiske indsats på et skadested.

Triage

Sundhedsfaglig prioritering af behandlingsbehov eller transportrækkefølge i forhold til hastegrad og tilgængelige ressourcer.

Truet område

En del af indsatsområdet hvor der kan opstå fare for personer, såfremt skaden udvikler sig. Et truet område kan blive til et fareområde.

Vagtcentral

Den lokalitet/funktion hos myndigheder og andre beredskabsaktører, der bl.a. fra alarmcentralen modtager og videregiver alarmer m.v. inden for eget ansvarsområde.

Ydre afspærring

Afgrænsning af indsatsområdet.

Bilag 2 Forskrifter m.v.

1. Forsvarsministeriets bekendtgørelse nr. 765 af 3. august 2005 om risikobaseret kommunalt redningsberedskab med senere ændring (dimensioneringsbekendtgørelsen). Bekendtgørelsen kan findes på Retsinformation (www.retsinfo.dk) eller læses [her](#).
2. Indsatsledelse på skadestedet (Beredskabsstyrelsen, november 2015). Temahæftet kan findes på Beredskabsstyrelsens hjemmeside (www@brs.dk) eller læses [her](#).
3. Sundheds- og Ældreministeriets bekendtgørelse nr. 971 af 28. juni 2016 om planlægning af sundhedsberedskabet. Bekendtgørelsen kan findes på Retsinformation (www.retsinfo.dk) eller læses [her](#).
4. Retningslinjer for indsats ved CBRNE-hændelser (Beredskabsstyrelsen, januar 2016). Retningslinjerne kan findes på Beredskabsstyrelsens hjemmeside (www.brs.dk) eller læses [her](#).
5. Beredskabsplan for det statslige danske beredskab til bekæmpelse af forurening af havet med olie og andre skadelige stoffer – Hovedplan (Del 1) (Marinestaben, 3. august 2016). Planen kan findes på forswarets hjemmeside (www.forsvaret.dk) eller læses [her](#).
6. SAR Danmark I – Organisation. Manualen kan findes på forswarets hjemmeside (www.forsvaret.dk) eller læses [her](#).
7. SAR Danmark II – Operativ manual. Manualen kan findes på forswarets hjemmeside (www.forsvaret.dk) eller læses [her](#).
8. Retningslinjer for anvendelse af forkortelser i redningsberedskabet (Beredskabsstyrelsen). Retningslinjerne revideres løbende og kan findes på Beredskabsstyrelsens hjemmeside (www.brs.dk).

Bilag 3 Markeringsveste

Med henblik på let at kunne identificere lederne fra de tre primære beredskabsaktører – dvs. politiet, redningsberedskabet og sundhedsberedskabet – samt CBRNE-ekspertberedskaberne anvendes markeringsveste til disse ledere, når de optræder i et indsatsområde.

I henhold til Arbejdstilsynets regler om personlige værnemidler, som implementerer et EU-direktiv om personlige værnemidler, skal indsatsmandskab, der arbejder på gader og veje, være iført tydeligt synlig beskyttelsesbeklædning, som opfylder kravene i DS/EN ISO 20471. Denne beskyttelsesbeklædning inddeles i tre klasser, som i den konkrete situation vælges ud fra en samlet risikovurdering, hvor især hastigheden af omgivende trafik spiller ind, men også andre faktorer som vejforhold og trafikintensitet kan være afgørende for valg af klasse. Beskyttelsesbeklædningen skal bestå af tydeligt synligt materiale på alle sider, og der er for hver klasse krav til minimumsarealer af disse materialer.

I forbindelse med en redningsindsats er det politiets opgave at foretage en afspærring, der sikrer indsatsområdet i forhold til den øvrige trafik. I mange situationer vil kravet til indsatsmandskabets beskyttelsesbeklædning derfor være dækket af klasse 2 beklædning. Forudsætningen er dog, at trafikken i nærheden af indsatsområdet ikke kører med hastigheder, der overstiger 60 km/t, og at øvrige lokale forhold ikke tilsiger anvendelse af en klasse 3 beklædning.

Kravene til klasse 2 beklædning er følgende:

- Arealet af bæremateriale (baggrundsmaterialet) skal være mindst 0,5 m² og arealet af reflekterende materiale (refleksbånd) skal være mindst 0,13 m².
- Ovennævnte arealer må ikke reduceres af påførte logoer, skrift mv.
- Farven af bærematerialet skal være fluorescerende gul, fluorescerende orangerød eller fluorescerende rød.
- Beklædningen skal dække overkroppen.

Ved indsatsområder, hvor omgivende trafik kører med hastigheder på mere end 60 km/t, og i situationer, hvor der ikke er foretaget afspærring af indsatsområdet i forhold til den øvrige trafik, vil kravet til indsatsmandskabets beskyttelsesbeklædning være klasse 3 beklædning.

Der skal også anvendes klasse 3 beklædning, såfremt en samlet risikovurdering tilsiger dette, herunder særlige lokale forhold såsom kraftig tåge eller nedbør eller en høj trafikintensitet. Det er indsatsledelsens opgave at foretage denne risikovurdering.

Kravene til klasse 3 beklædning er følgende:

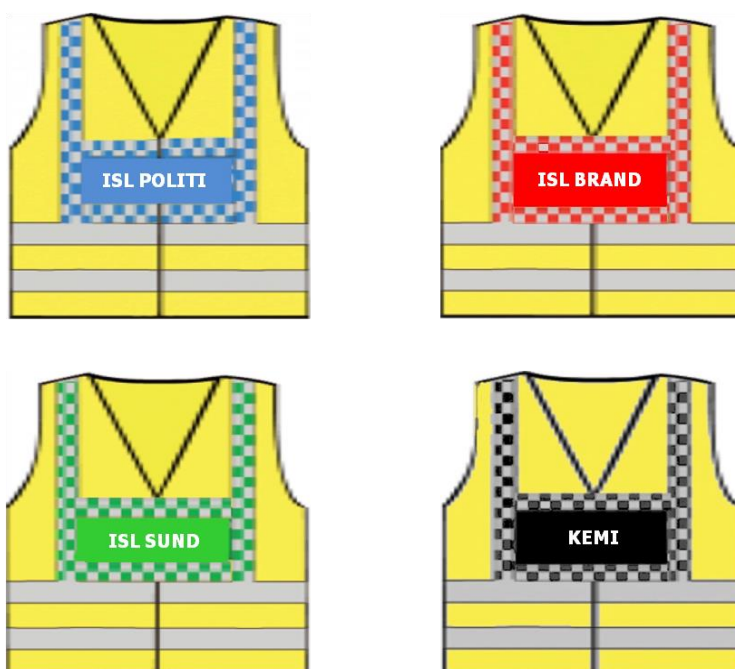
- Arealet af bæremateriale (baggrundsmaterialet) skal være mindst 0,8 m² og arealet af reflekterende materiale (refleksbånd) skal være mindst 0,2 m².
- Ovennævnte arealer må ikke reduceres af påførte logoer, skrift mv.
- Farven af bærematerialet skal være som for klasse 2.
- Beklædningen skal dække overkroppen og skal derudover have enten ærmer med refleksbånd eller lange bukser med refleksbånd, evt. begge dele.

Der er indgået aftale mellem myndighederne om, at markeringsveste forsynes med en farvemarkering på for- og bagside, der angiver hvilken myndighed personen repræsenterer, samt en påskrift, der angiver personens funktion i forbindelse med indsatsen. Det er vigtigt, at denne farvemarkering ikke reducerer de arealer af bæremateriale og refleksbånd, som er nævnt ovenfor. Farvevalg samt eksempler på påskrift er anført i nedenstående skema.

Myndighed	Farve	Påskrift (eksempler)
Politiet	Blå	ISL POLITI, KST leder
Redningsberedskabet	Rød	ISL BRAND, Skadestedsleder
Sundhedsberedskabet	Grøn	ISL SUND, Behandlingspladsleder, Ambulanceleder
Ekspertberedskab	Sort	KEMI, CBB, SIS, NUC, EOD, STPS*

*Lægen fra Styrelsen for Patientsikkerhed (STPS) varetager også en ekspertfunktion.

Det anbefales, at beredskabsaktørerne (sektorerne) anvender samme farve til bærematerialet, og at denne er fluorescerende gul. Nedenfor vises et forslag til udseendet af markeringsvestene.

Bilag 4 SINE skadestedssæt

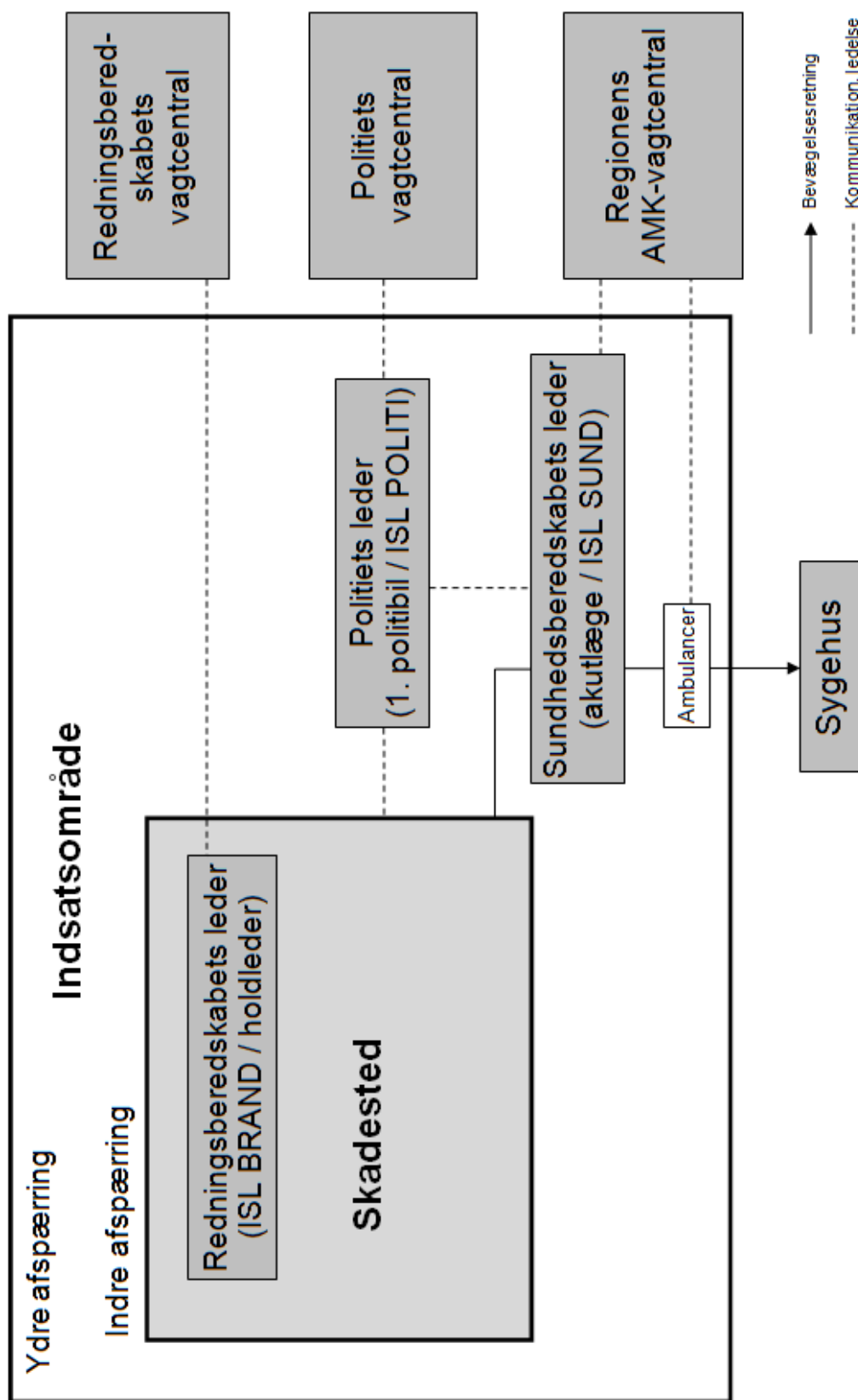
Skadestedssættene er fordelt på politikredsene, Rigspolitiet m.v. på følgende måde:

Nr.	Politikreds	Skadestedssæt
1	Nordjyllands Politi	010 – 019
2	Østjyllands Politi	020 – 029
3	Midt- og Vestjyllands Politi	030 – 039
4	Sydøstjyllands Politi	040 – 049
5	Syd- og Sønderjyllands Politi	050 – 059
6	Fyns Politi	060 – 069
7	Sydsjællands og Lolland-Falsters Politi	070 – 079
8	Midt- og Vestsjællands Politi	080 – 089
9	Nordsjællands Politi	090 – 099
10	Københavns Vestegns Politi	100 – 104
11	Københavns Politi	110 – 111
12	Bornholms Politi	120 – 129
	Fællespulje	001 – 009, 160 – 179 og 201 – 214
	Rigspolitiet (NSIOC)	186 – 189 og 215 – 232
	Alarmcentralen for Storkøbenhavn	105 – 109, 112 – 119, 130 – 139 og 140 – 159
	BRS Teknisk Skole i Tinglev	180 – 185
	Broforbindelser, Lufthavne og Metro	190 – 200

Assistance-skadestedssættene er fordelt på følgende måde:

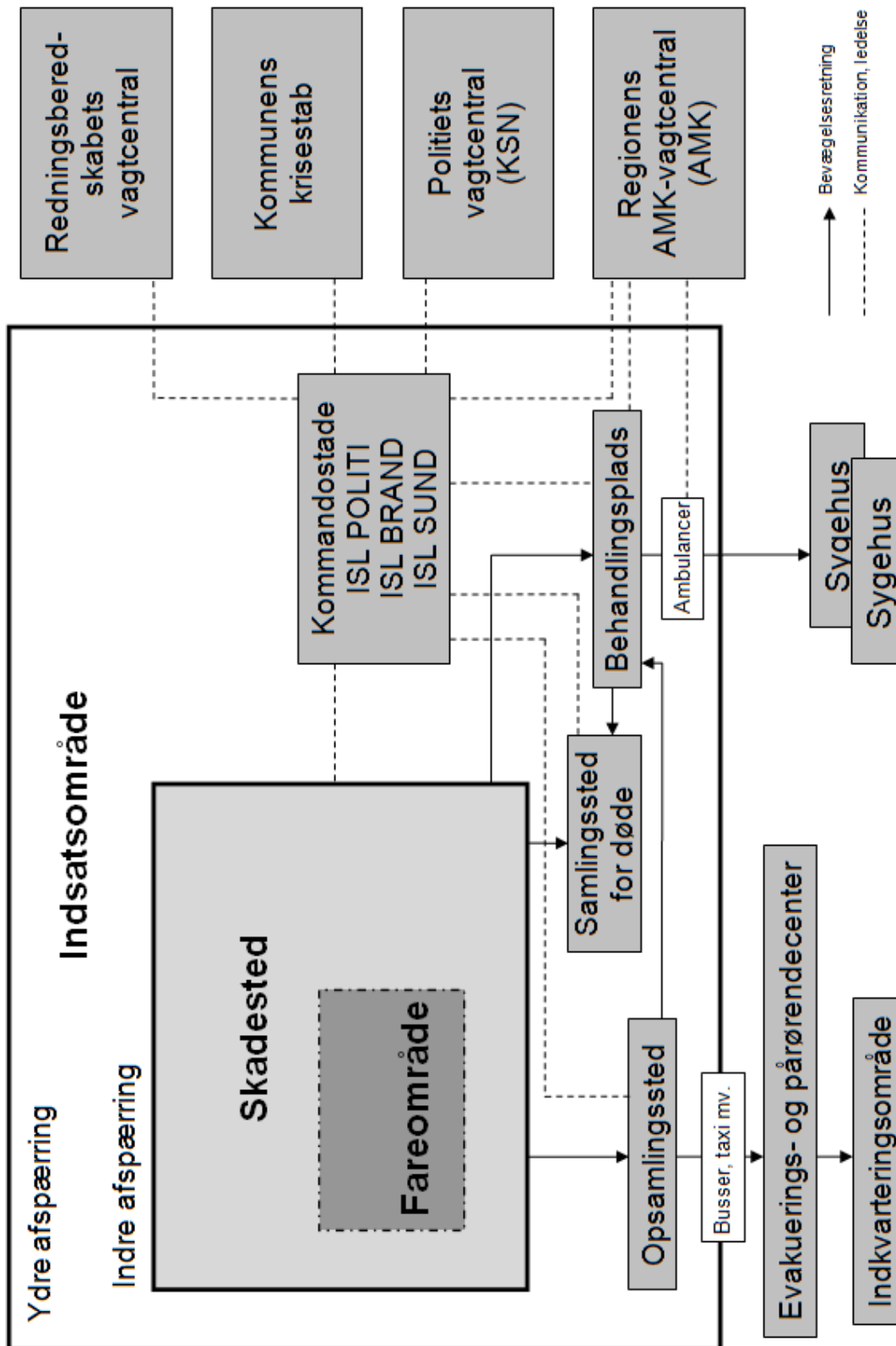
Nr.	Politikreds	Assistance-skadestedssæt
1	Nordjyllands Politi	300 – 305
2	Østjyllands Politi	306 – 311
3	Midt- og Vestjyllands Politi	312 – 317
4	Sydøstjyllands Politi	318 – 323
5	Syd- og Sønderjyllands Politi	324 – 329
6	Fyns Politi	330 – 335
7	Sydsjællands og Lolland-Falsters Politi	336 – 341
8	Midt- og Vestsjællands Politi	342 – 347
9	Nordsjællands Politi	348 – 353
10	Københavns Vestegns Politi	354 – 359
11	Københavns Politi	360 – 371
12	Bornholms Politi	372 – 377
	Rigspolitiet (NSIOC)	378 – 399

Bilag 5 Indsatsområde ved dagligdags hændelser

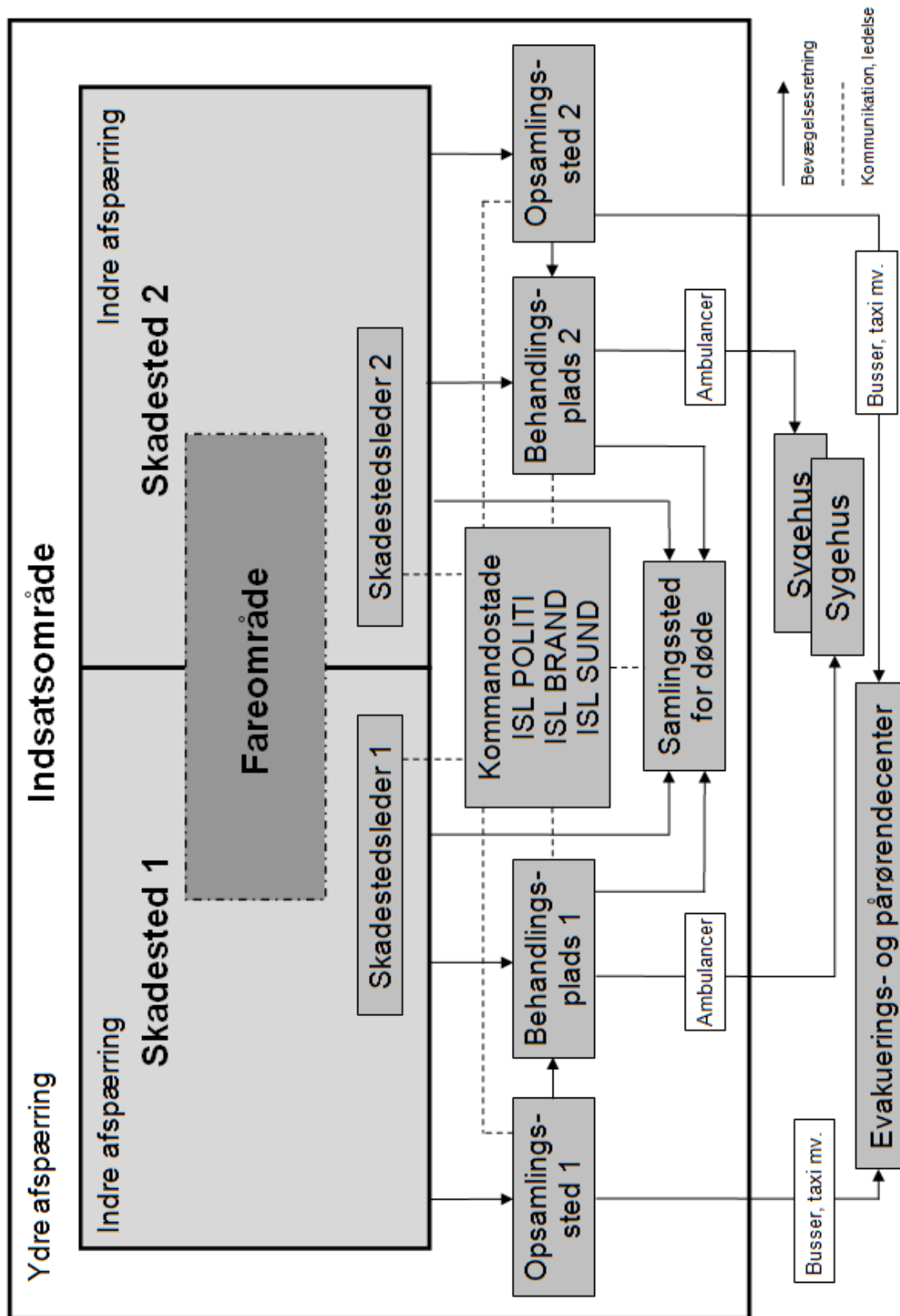
En del af skadestedet kan udpeges til fareområde, men det vil sjældent være tilfældet ved mindre hændelser.

Bilag 6 Indsatsområde ved større hændelser

Den konkrete placering af de forskellige faciliteter i indsatsområdet fastlægges af indsatsledelsen og kan variere fra ovenstående. Faciliteterne i indsatsområdet kan efter aftale i indsatsledelsen placeres inden for indre afspærring, men uden for fareområdet.

Bilag 7 Indsatsområde med to skadesteder

Den konkrete placering af de forskellige faciliteter i indsatsområdet fastlægges af indsatsledelsen og kan variere fra ovenstående. Faciliteterne i indsatsområdet kan efter aftale i indsatsledelsen placeres inden for indre afspærring, men uden for fareområdet. Indsatsledelsen kan endvidere vælge kun at etablere én behandlingsplads og/eller ét opsamlingssted. Referencer til "baglandet" er som på bilag 6.

